

„A gyermek a családja után elsőként óvodánkban szembesül hitkérdésekkel. Itt láthatja meg és tanulhatja meg, hogy a hit segítség az élethez, mert támaszt nyújt, biztonságot ad.”

Az óvoda mint evangélikusságunk tükré ▶ 3. oldal

„Az egyesülés gondolata felvetette a kérdést: mi lenne, ha közös alkotmányunk lenne, amelyet minden egyház beillesztene saját jogrendjébe? Úgy, ahogyan a tagállamok is átveszik az Európai Unió jogrendjét.”

Történelmi lépés előtt a magyar reformátusság ▶ 10. oldal

„Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor megrögzött szerencsejátékossá, hazudozóvá, csalóvá és tolvajjá válok, de eljött.”

Azt hittem, soha... ▶ 12. oldal

Rogate vasárnapja ▶ 8–9. oldal

Hol a menny? ▶ 11. oldal

Isten a barátom ▶ 11. oldal

Konkolyból nem lesz búza ▶ 12. oldal

Érettségi ▶ 12. oldal

Mennyiben presbiteri ma egyházunk? ▶ 13. oldal

Ötéves a Prúsz. A Protestáns Újságírók Szövetségének születésnapjára a május 8-i ünnepi közgyűlés végén fújták el a gyertyákat a szervezet elnökségének tagja: *Novotny Zoltán* elnök, valamint (balról jobbra) *Csoma Áron*, *Fabiny Tamás*, *Nagy Imre*, *Lakatos Judit*, *T. Pintér Károly* és *Faggyas Sándor*. A hajóval megközelített Népsziget egyik hangulatos vendéglőjének kerthelyiségében tartott összejövetel hivatalos aktusait követően *Fodor István* vilamosmérnök, a köztársasági elnök javaslatára létrejött Bölcsész Tanácsának tagja osztotta meg gondolatait a jelen lévő több mint félszáz protestáns médiamunkással.

■ LUKÁCS GABI felvétele

Ahol palánták ültettek virágot

Evangelikus ovisolimpiai játékok Albertin

▶ „A kis kosaradban lévő papírtulipánnal fuss el a karikáig, amely most a virágskertet jelképezi, tedd bele a tulipánt, majd megkerülve a karikát szaladj vissza a csapatodhoz” – szövelt az egyik utasítás az Alberti Evangelikus Általános Iskola tornacsarnokában múlt szombaton. Az evangelikus ovisolimpiának nevezett nagy játék döntőjében a három egyházkerületből hat evangelikus óvoda tíz-tíz fős csapata mérte össze ügyességét a szülők és óvónők hangos biztatása közepette.

▶ Folytatás a 3. oldalon

FOTÓ: BODA ZSUZSA

Esőváró

■ LUPTÁK GYÖRGY

Azt mondja a kereskedelmi rádió pergő beszédű bemondója, hogy a hét végén jó idő lesz, szerencsére elkerülnek minket az esőt hozó felhők és frontok, hurrá, nem zavarja meg csapadék a hétvégi programot. Igen, ez is egy nézőpont. A pesti flashterről nézve az eső a rossz idő, mert a tócsákba lépve ázik a cipő, esernyő alá kell kucorodni, s lakásba kényszerül az ember.

Én meg azt gondolom magamban: bár mondaná már azt, hogy sajnos, kedves hallgatónk, rossz idő lesz, országos eső várható, helyenként jelentős mennyiségű csapadékkal. Nekünk itt az Alföldön az eső a jó idő.

Főként mostanában. Száraz volt a tél is, havat, de esőt is alig láttunk. Majd ez a száraz tavasz, néha jöttek ugyan gyors járású felhők, de belőlük alig hullott éltető csapadék. S most, május elején már nyáriás a hőmérséklet. Hirtelen és átmenet nélkül jött ez a meleg. A májusi orgona már áprilisban elvirágzott, a máskor a hónap vége felé nyíló akácok és bodzák pedig teljes virágpompájukat mutatják.

A határban bölklészva szembeötlőek az elsivatagosodás jelei, az örökké fújó szél az utakon homokfúvásokat épít. Mint télen a hóból. Ahol meg kötött a talaj, ott centi széles repedések szabdalják a földet. Az őszi gabonákat lassan be lehet szántani – a városi ember tudja-e, hogy a kenyere van veszélyben? A meggy és a cseresznye apró szemű, ha nem kapnak a fák vizet, nem is fognak a gyümölcsök sokat fejlődni. Tűzoltóink naponta többször szirénáznak kifelé a városból, mert egyre több helyen gyullad meg a száraz fű, avar és bozót. A nemzeti park féltett fenyveseit, borókásait is fenyegeti néha a tűz.

Ennyire másként képleti az eget a nagyvárosi irodaházból kinéző és a földközében élő ember. Ami az egyiknek rossz idő, az a jó a másiknak. De a szárazság okozta terméskiesés már mindkettőjüket sújtani fogja.

Eső kellene, de nagyon. Csendes, tartós, áztató langyos eső. Nem sokan gondolnak vele, de évente hatalmas mennyiségű víz folyik rajtunk keresztül. Duna, Tisza, Maros, a Körösök, nyugatról a Rába, a Dráva eresztik keresztül hazánkon a Kárpátok és a Keleti-Alpok olvadt havát, tengernyi vizét. Micsoda öntözőrendszer lehetne itt kiépíteni, tán az Európai Unió is nyújtana ehhez támogatást. Megfogni, itt marasztalni azt a sok vizet! Tán már tervek is hevernek valahol egy íróasztalon... De a nyakunkra telepedett döntéshozóknak ez nem fontos. Minden erejüket a megkaparintott hatalom megtartása köti le, s nem az ország javán való munkálkodás.

Ez a másik szárazság tán még nagyobb baj. A lelkek és a szívek szárazsága. A szeretetlenség szüntelenül fújó szárító szele. Azt zizegi a száraz falevél: te csak magaddal törődj! Politizálni annyit tesz, mint őrdögién keverni a kártyákat. Hatalmatad azért kaptad, hogy kihasználd az időt – magadnak. A többiekkel meg majd lesz valami. A többség a túlélésre hajt. Csak én bírom ki a nehéz időket, semmi és senki más nem érdekes – hányan gondolják ezt.

Ennyire telik ma tőlünk. A lelkek és a szívek aszálya kiölte az élni akarást. – A természet sóvárog az eső után. A kiszáradt emberi szív vágyik-e éltető esőre? A Lélek esőjére? Megújulás esőjére?

És úgy is élnek. Kapcsolatok hülnek ki és szakadnak meg. Családok esnek széjjel. Csillogó tekintetek válnak pengeélessé. A mosolyt felváltja a pókerarc. Társadalmi, etnikai csoportok feszülnek egymásnak. Vannak, akik még gerjesztik is az ellentéteket, a tüzzel játszva. A milliók meg hallgatnak. Fog csikorog, összeszűkül a szem, ökölbe szorul a kéz. Morogva elstutogott szitkok. Ennyire telik ma tőlünk. A lelkek és a szívek aszálya kiölte az élni akarást. – A természet sóvárog az eső után. A kiszáradt emberi szív vágyik-e éltető esőre? A Lélek esőjére? Megújulás esőjére?

Valaki ma egy lelki közösségről mesélt nekem. Ahol otthonra lett. Ott majd mindenki a jövedelme tíz százalékát Istennek adja. Vagy a gyülekezetnek vagy egy hiányt szenvedőnek vagy egy sok gyermeket nevelő családnak. Ha együtt ülnek körül Isten igéjét, annyiszor ezer forint a persely, ahányan voltak. Azt is mondta: mi lenne, ha a nap huszonnégy órájából is a tizedet Istennek ajánlanánk? Naponta 144 perc jutna imádságra, egyéni csendességre, szeretetmunkára, gyülekezetépítésre, szegénygondozásra.

Két óra huszonnégy perc Istennek. Ha ezt egyre több keresztény gyakorolná, ki lehetne húzni a gödörből az országot, népünket! Kellene ennél hatékonyabb reform? A Krisztust a keresztfa tövében megismert keresztényekre van szüksége a kiszikadt szívű népek. Kiáltó és utat mutató egyházakra, vonzó életű keresztény közösségekre. A küldetésüket bátran vállalóakra. Akik halálosan komolyan veszik Krisztus missziói parancsát. – Soha nem volt tán ekkora szükség ránk, mint ma...

Lesz-e még újulásunk? Hátha nem indult meg valahol a nagy, égi vaiseke, beszántani a kiszáradt vetést...

SEMPER REFORMANDA

„Mikor azonban nem testi, hanem örökkévaló javokról van szó, teszem, hogy Isten minket igéjében megtartson, megszenteljen, bűneinket megbocsássa, nekünk Szentlelket és örök életet ajándékozzon, itt egészen nyilvánvaló és bizonyos az Isten akarat. Akarja, hogy minden ember üdvözüljön. Akarja, hogy minden ember megismerje bűnét, s higgye a Krisztusban bűnei bocsánatát. Mikor tehát ilyeneket kérünk, akkor nem kell utána tennünk, hogy mindazáltal ne úgy legyen amint én akarom, hanem amint te. Mert hiszen tudjuk, hisszük, hogy ő ezeket készségesen és minden bizonytalanság nélkül akarja. E tekintetben igéje egészen világos, és akarata nyilvánvaló.”

► Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

Arisztarkhosz még aludt. Pál az ágyon feküdt ugyan, de már ébren volt. Ilyenkor reggel nehezen nyílt ki a szeme. Mindig gyulladt volt, de alvás közben le is ragadt. A nyíló kis résen keresztül homályosan látta az ablakon beszűrődő fényeket. A körvonalak homályosak maradtak.

– Egyre rosszabb a szemem – gondolta.

Az a nap, amikor Damaszkusz felé levetette a ló, és azt a vakító fényességet látta, helyzetette ugyan az életét, de a szemét végképp tönkretette. Öregesen, szűkmarkúan bánva a mozdulatokkal végezte el a reggeli rituális mosdást és az imát.

– Na, ma talán befejezzük a levelet – mormolta maga elé.

Napok óta dolgoztak rajta.

Bár tudnánk imádkozni mélyről törően, hogy meghallja az, aki a mélyben minket keres!

Bár tudnánk imádkozni elszégyenkezve a megfogalmazás töredékességén, hogy megértsen az, aki a megrepedt nádat nem törí el!

Bár tudnánk imádkozni kiáltva, hogy meghallja az, aki a világot is elhallgattatja, hogy minket meghallhasson!

Bár tudnánk imádkozni, elveszette kiáltani, hogy aki keres, megtaláljon!

Napok óta dolgoztak rajta. Ő diktált, a fiatalok írták. Ez sem ment persze gond nélkül. Olykor előreszaladtak a gondolatai, alig győzték az írások. Emiatt nem is sikerült mindig a maga stílusát megtartania. Idegesítette az, ami Kolossé környékén zajlott. A tévtanítások olyan könnyen megzavarják a frissen kereszténynek lett embereket. Ő is így volt ezzel korábban: mindent akart egyszerre. Mennyi idő telt el, amire megértette Krisztus titkát!

Most arra gondolt, meddig lesz még mondanivalója. Már nem akarta ismételtetni magát. Fontos helyeken mondta már el azt, amit akart, le

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP (ROGATE) – KOL 4,2–4

Az ige ajtaja

is írta a lényegét. Néha úgy érezte, már mindent. Lesznek-e Isten igéjének újabb üzenetei az ő számára? Nem túl öreg már ehhez? Lehet, hogy már csak a saját halálának bátorságát kapja meg? Lesz-e olyan, amit még érdemes lesz másokkal is megosztania?

Az üzenet eddig naponta érkezett.

Láttam már tévedést, félremagyarázást, nem megértést, lelki erőszakot.

Láttam már rossz irányba vezetett, lehullott életet, halál előtt felismert kudarcokat.

Láttam már tévedhetetlen tudást, rettenetes magabiztosságot.

Láttam már megalázottságot, megbotránkozást és szellemi szolgaságot.

Megrettenve gondolok arra, hogy bármelyiknek részese vagyok vagy lehetek.

Az üzenet eddig naponta érkezett. Olyan volt ez, mint valami ajándék. Mintha mindennap kapott volna valami újat. Amikor megértett egy-egy újabb gondolatmenetet, mintha felemelkedett volna. Mintha maga az üzenet vált volna az ő hordozójává is. Mintha valami ajtó nyílt volna ki, amelyen beléphetett, amely után egy újabb szoba tárult fel előtte, újabb ajtókkal. Vagy ahogy minden reggel látásra ébred beteg, begyulladt szeme az újabb csodákra.

Csikordulva nyílt az ajtó, Timóteus érkezett. Nem volt egyszerű bejutni börtöne szobájába. Kint örök álltak. A rabság az azért rabság. Tanítványai mégis hűségesen látogatták naponta. A fiatal ember magával hozta az ébredő város minden vidámságát. Pál hirtelen vágyakozva gondolt

arra, milyen jó lenne kint az utcán, az embereknek beszélhetne a piacon, vitázhatna, érvelhetne. Hiányzott neki a sokféle szín, amelyet vaksi szem még felfogott, ki tudja, meddig. Helyette itt kell rostokolnia ebben a félhomályos odúban. Csak a szűk ablak résén keresztül mutat meg magából valamit a kinti világ.

Az ajtót bámulta.

Bár támadnának gondolatok, értelmesekek, egyszerűek, személyesek és mindent átfogók!

Bár szólnának igehirdetések mindent feldúlón, nyugtalanságot szülők, világokat felkavarók!

Bár lenne vigasztalás, gyászon átsegítő, félelmet oszlató, magányt enyhítő, betegséget gyógyító!

Bár adatna a szavak ereje, látszása rajtuk a Lélek ereje!

Az ajtót bámulta. Megint nyikordult a sarokvas, ahogy most újra becsukódott. Kitérült, ahogy aztán újra visszacsukódjon. Igen, ilyen az ige ajtaja is. Kitérül, aztán visszacsukódik. Ahogy Isten engedi. Krisztus titka így tárul fel, lépésenként, ajtónyitódásonként. Amikor kap belőle valamit, olyan szabadddá válik tőle, mint a kinti levő világ. Akkor ellen tud állni minden szenvedésnek, bezártságának, rosszkedvnek, teste öregedésének, a közelgő meghalástól való félelmének. Mennyire szeretné, ha még nyílna ez az ajtó! Nem érdekeltte, hogy meddig él, de az, hogy ebből a titokból addig mindennap részesülhessen, hogy még többet és még jobban megtudhasson – azt nagyon szerette volna.

Timóteus leült, tollat vett elő.

A VASÁRNAP IGÉJE

Bár mernénk imádkozni igazi változásokért!

Bár mernénk imádkozni a világ megbékéléséért, az egyház mozdulásáért, hogy az ige ajtaja kinyíljon!

Bár mernénk imádkozni, hogy emberi életek megváltozzanak, hogy káoszban levő sorsok rendeződjenek!

Bár mernénk imádkozni, hogy történjen igazi csoda!

Timóteus leült, tollat vett elő. Arisztarkhosz is felült az ágyán. Pál pedig diktálni kezdett:

– Az imádkozásban legyetek kitaratók, és legyetek éberek: ne szűnjete meg hálát adni. Imádkozzatok egyúttal értünk is, hogy Isten nyissa meg előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk a Krisztus titkát, amely miatt most fogoly is vagyok, hogy azt hirdethessem.

Egy darabig csöndben állt. Túl bensőséges lenne, ha elmondaná, mennyire fontos ez neki. Az, aki az imádságokat hallja, úgyis tudja majd. A begyulladt szemek hamar könnybe lábadnak.

A záró köszöntések maradtak még hátra. Ezeket együtt szedegették össze, nehogy kifelejtessenek valakit. Hamarosan útra kel a levél. De vajon elér-e a szívekhez és agyakhoz, ahol akora a bizonytalanság? Egyben azonban biztos volt: az érte elmondott imádságok kinyitják előtte újra és újra az ige ajtaját. Már nem kételkedett ebben. Nem a levél olvasói miatt, hanem Isten miatt, aki ezt megadja. Tudta, hogy megadja.

– A lap alján hagyj még, fiam, egy kis helyet, ahová az én nagy betűimmel írhatok egy sort a saját kezemmel is!

Timóteus bölintott.

■ KOCZOR TAMÁS

► Szenczi Molnár Albert a 17. század legelején készítette el a genfi zsoltárok magyar versfordításait. A százötven zsoltár mellett még néhány más liturgikus szöveget is versé formált, köztük Luther Márton reggeli imádságát.

EGY DALLAM – KÉT IMÁDSÁG

Az Úr énnékeim őriző pásztorom
Hálát adok neked, mennybéli Isten

„Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm.” Így kezdődik az egyik legtöbbit idézett zsoltár, számozása szerint a huszonharmadik. Az Isten vezetésében bizakodó nemzedékek sora merített már erőt e zsoltár gondolataiból, békességet sugárzó képei reményt és békességet közvetítenek a ma emberének is.

„Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te mindig velem vagy: vesszöd és botod megvigasztal engem.” Csendes napkezdő imádságként és a legnehezebb élet-halál helyzetekben egyaránt elmondhatjuk, elénekelhetjük. Énekelték szívesen verselik és zenésítik meg saját koruk ízlése szerint: megtaláljuk Heinrich Schütz-nél, Franz Schubertnél éppúgy, mint a mai magyar gospelegyüttesnél, a Bolyki Brothersnél.

Már Huszár Gál 1574-es énekeskönyve közöl egy ismeretlen szerzőtől származó verses változatot, amely a 23. zsoltár gondolatait követi, *Az Úristen nekem édes táplálóm* szövegkezdettel. Ennek az éneknek a dallama felismerhetően emlékeztet *Loys Bourgeois* genfi zsoltárdallamára, még ha azt négyosrosra szűkíti és ritmikailag egészen át is formálja. Ez az adat azt bizonyítja, hogy a genfi zsoltárok egy része ismert volt Magyarországon

már Szenczi Molnár Albert előtt is. (Érdekes, hogy a Huszár Gálnál megjelenő énekhez később egy másik zsoltárszöveg társult, a kilencvenkettedik. Mi ma így énekeljük: *Mely igen jó az Úristent dicsérni* – EÉ 47.)

1607-ben jelent meg a genfi zsoltárok teljes magyar fordítása, s hamarosan széles körben használni kezdték a református és az evangélikus gyülekezetek egyaránt. A huszonharmadik zsoltár, *Az Úr énnékeim őriző pásztorom* (GyLK 684) különösen elterjedt lehetett: a kottás lejegyzésekben bővelkedő *Eperjesi Graduálban* (1635) csak a zsoltár szövege szerepel; valószínű, hogy a dallam addigra már közismert volt.

A dallam kedveltségét az is bizonyítja, hogy Szenczi Molnár Albert ugyanerre a dallamra alkalmazza *Luther* reggeli imádságának – „Hálát adok neked, mennyei Atyám, szeretett Fiad, a Jézus Krisztus által...” – verses parafrázisát is (*Hálát adok neked, mennybéli Isten* – GyLK 791). Luther imádsága egyszerű prózai fordításban szintén ismert volt már korábban Magyarországon, a fentebb említett Huszár Gál-kötet is tartalmazza. Az *Eperjesi Graduálban* azonban már a Szenczi Molnár-féle verses változat szerepel két versszakkal. (A költemény eredetileg négy versszakos,

Há - lát a - dok né - ked, mennybéli Is - ten,
Szent Fi - ad - nak, a Krisztus - nak ne - vé - ben,
Hogy en - ge - met ez éj - jel meg - ő - riz - tél,
Min - den ve - sze - de - lem - től meg - men - tet - tél:
Tartsd meg, kér - lek, e na - pon is él - te - met,
Bűn - től s min - den kár - tól ments meg en - ge - met!

2. Magam, Uram, ajánlom szent kezedbe, Mind testem, lelkem vedd őrizettedbe, Szent angyalidat ne vedd el mellőlem, Szent Lelked se távozzék el éntőlem, Hogy vakmerő bűnőktől ma is menten Megőriztessék épen testem, lelkem!

Szöveg: Luther reggeli imája alapján Szenci Molnár Albert 1612. Dallam: 23. genfi zsoltár, GyLK 684. [RÉ 495, 1–2].

CANTATE

Luther imádságához még kétstrófiányi általános könyörgést társít. Lásd: *Református énekeskönyv* 495.)

Az ősi zsoltárt és a Luther-imát összekapcsolja tehát mives dallamuk; az egyik szöveggel énekelve a dallamot könnyen felidéződnek bennünk a másik vers gondolatai is, szinte mintha egyszerre két imádságot mondanánk.

■ BENCE GÁBOR

Az Úr énnékeim őriző pásztorom, / Azért semmiben meg nem fogyatkozom. / Gyönyörű szép mezőn engemet éltet, / És szép kies folyóvízre legeltet; / Lelkemet megnyugtatta szent nevében, / És vezérl engem igaz ösvényében. // Ha a halál árnyékában járnék is, / De nem félnék még ő sötét völgyén is, / Mert mindenütt te jelen vagy énvelem, / Vesszöd és botod megvigasztal engem, / És nekem az én ellenségim ellen / Asztalt készítesz, eledelt adsz bőven. // Az én fejemet megkened olajjal, / És engemet itatsz teljes pohárral; / Jóvöltöd, kegyességed körülveszen / És követ engem egész életemben. / Az Úr énnékeim megengedi nyilván, / Hogy mind éltiglen lakjam ő házában.

Evangélikus ovislimpiai játékok Albertin

► Folytatás az 1. oldalról

A résztvevőket a teljesítendő feladatok előtt *Levente Péter* kacagó koncertjére invitálták a szervezők, amelyen a gyermekek és felnőttek kísérőik nagy élvezettel vettek részt. Az ezt követő rövid köszöntők után, amelyet a szervező gyermek- és ifjúsági osztály gyermekrefereense, *Pál Marietta*, a házigazda lelkész, *Szmolár Attila* és a gyermek- és ifjúsági munkáért felelős püspök, *Gáncs Péter* tartott, kezdődhetett is a nagy játék.

A nagycsoportos óvodásokból álló csapatoknak a hat forduló során változatos ügyességi feladatokat kellett megoldaniuk *Aszódi Zsuzsa* óvodavezető-helyettes vezényletével és a többi házigazda óvónő segítségével. Volt közöttük nyusziugrás, labdaátadás, talicskatolás vagy épp hulahoppkarikán való átbújás. S bár helyenként a feladatok szabályai eltértek a versenyzők által korábban megismertektől – ami ennél a korosztálynál még zavaró lehet –, a gyerekek mindent nagyon ügyesen oldottak meg.

A részt vevő alberti, irsai, orosházi, soltvadkerti, soproni és várpalotai evangélikus óvoda csapatai közül idén a soltvadkertiek vihették haza a vándorkupát, ezenkívül – és a játék öröme túl – minden ovis ajándékokkal gazdaggalva térhetett haza.

A nap végén két meglepetés is várta még a kicsinyeket: a csarnok mennyezetéhez rögzített hálóból aláhulló lufizuhatag és a Palinta Társulat ebéd utáni vidám koncertje.

■ – BZS –

FOTÓK: BODA ZSUZSA

Az óvoda mint evangélikusságunk tükre

► Néha az az érzésünk: vannak olyan problémák, amelyeket már nem érdemes feszegetni, hiszen oly sok szó esett róluk, hogy egyesek szemében egy idő után akár lerágott csontnak is tűnhetnek. Az egyik ilyen klasszikus kérdés: „Mitől evangélikus az evangélikus óvoda?” Az óvodavezetők egyik korábbi szakmai konferenciáján *prof. dr. Frieder Harz* egyik referátuma címében „mégis” ezt a kérdést tette fel. Írásunk az előadó főbb megállapításait összegzi.

Számos szülőben egy ideig talán nem is tudatosul, hogy az az óvoda, ahová az ő gyermeke jár, „más, mint a többi”. Csupán megtetszik neki a légkör, az itt tapasztalt szellemiség, és örül, ha gyermekétől azt hallja, hogy itt ő is jól érzi magát.

Mi, óvodapedagógusok azonban nagyon is tisztában vagyunk vele, hogy mi a dolgunk: Jézusról bizonyosságot tenni mindennapi munkánk során. Nem egyszerűen annak a kimondott vagy ki nem mondott szülői elvárásnak akarunk megfelelni, hogy „jó gyerekeket”, „rendes embereket” neveljünk, hanem Isten szeretetét kívánjuk átélhetővé tenni számukra, és segíteni szándékunk nekik abban, hogy szeressék és elfogadják önmagukat, egymást és a teremtett világot. Ennek nélkülözhetetlen része az empátiás készség fejlesztése éppúgy, mint a helyes konfliktuskezelés. Meg kell, hogy tanulják elismerni esetleges hibáikat, és bocsánatot is kell, hogy tudjanak kérni, ha esetleg megbántottak valakit.

A keresztény erkölcsről sokaknak automatikusan a tiltás jut az eszébe. „Minden, ami jó, tilos!” – mondják. Ez a sarkított megállapítás így nem igaz. A *Tízparancsolattal* kapcsolatban azt kell tudatosítanunk önmagunkban, illetve óvodásainkban, hogy Isten mennyi mindennel megajándékozott bennünket. Nem tiltani vagy eltüntetni akar. Minden parancsolata azt szolgálja, hogy életünkben megvalósulhasson az isteni rend.

Hit és élet szorosan összetartoznak. A gyermek a családja után elsőként óvodáinkban szembesül hitkérdésekkel. Itt láthatja meg és tanulhatja meg, hogy a hit segítség az élethez, mert támaszt nyújt, biztonságot ad.

Nincs igaza annak a szülőnek, aki azt mondja: „Nincs szükség vallásos nevelésre; a gyermekem majd eldönti, ha felnőtt, hogy akar-e hinni, vagy sem.” De hogyan dönthetne bárki is arról, amit egyáltalán nem ismer?

Óvodáink már korán gyermekközelbe hozhatják a hitet és a keresztény értékeket. De ne feledjük: az evangélikus profil *nem* jelentheti azt, hogy beszélünk ugyan a hitről, de a mindennapokban és az ünnepekben nem éljük meg, hiszen „az óvoda az a hely, ahol a hit és az élet egysége a legintenzívebben megvalósul”.

■ – GAZDAG –

Tiszta Amerika!

Egyesült államokbeli lelkész barátom mesélte a napokban, a rá jellemző kendorozással, hogy honfitársai általában igen nehezen boldogulnak az általános műveltség elemeivel. Történelmi, földrajzi, irodalmi, idegen nyelvi meg mindenféle általános ismeretek eléggé foghíjasak.

Jó múltkor az egyik magyarországi tévécsatornán futó, *A széf* című műsorhoz hasonló, Ki mit nem tud? jellegű, agytornáztató, izgulós amerikai show-t láttam a Youtube portálon. Egy harmincas platinaszőke szépség próbálta eltalálni, hogy a *Hungary* név az éhséghez, egy menühöz, netalán egy étteremhez, város-hoz, kontinenshez vagy éppen Párizshoz kötődik-e, amely szintén egy országféle valahol a messzeségben – akár a Marson.

Igyekeztem csöppet sem elkeseredett barátomat nagyon udvariasan vizsgáztatni: az amerikaiak – lehetséges, éppen kevés ismeretük miatt – általában könnyed, jókedvű, igen optimista emberek, az Egyesült Államok ügyis kontinensnyi állam, elég önmagának, még túl sok is, meg hát az emberi eleme véges, aztán túl sok tudás is megárthat.

Azért véka alá nem rejtett büszkeséggel jegyeztem meg neki, hogy nálunk, itt Kelet- és Közép-Európában, különösen pedig nálunk, magyaroknál ez nem így van. Kis nép, nagy tudás, nagy múlt, kemény öntudat és természetesen nagyszerű oktatási rendszerünknek köszönhetően elterjedt általános műveltség. Szinte éreztem a belső készletet, hogy felsoroljam nagy „amerikás magyarjainkat”, akik Amerikából Amerikát csináltak, s akik itt-ott forgattak egyet a világ kerekén előre, és nagyszerű áldozatokat hoztak a tudás és haladás oltárán. Jó dolog ilyenkor büszkén magyarnak lenni és ország világ előtt vállalni önmagunkat.

Ám bármennyire szeretjük is nemzetünket, álmódunk arról, hogy „bokréta legyünk Isten kalapján”, azért jó mindig, minden körülmények között tárgyilagos és józan maradni, leszállni a földre s magunkba nézni.

Az utóbbi években szomorúan kezdtem tapasztalni, hogy mi, magyarok is minden szempontból keményen amerikanizálódnak kezdünk. Ékes anyanyelvünk germanizmusait dédszüleinkkel együtt elfeledve

ÉGTÁJOLÓ

roppant tempóban, tömegével emeljük be beszédünkbe az angol műszavakat. Jobban örvendének annak, ha többen és jobban beszélneek angolul, mint ha angolos magyarsággal vagy magyaros angolsággal, rettentés akcentussal teszik.

Lett azonban ennél is rosszabb „feelingem”, amikor „talk show”-ink vagy „quiz”-eink közül az egyiket néztem, méghozzá nem is a legrosszabbat, a híres *A széfet* (a szónak magyar megfelelője: páncél-szekrény). Talán nem is annyira a tárgyi tudás, az általános ismeret, műveltség hiánya a szembetűnő, hanem az ehhez való, finoman szólva, furcsa viszonyulás.

Mert azon már nem is csodálkoztam, hogy a fentebb említett amerikai platinaszőke magyar változata nem hallott *Leonardo da Vinciről*, a

La Giocondáról és *Mona Lisáról*, legfeljebb a Leonardo cipőboltról, a Gioconda divatszalonról és a Mona Lisa parfümről... Egy másik, fájdalmasan kirívó esetre azonban föl hívom a figyelmet (ezt egyébként *Máthé Éva*, a *Krónika* napilap riportere is tollhegyre tűzte).

„Tiszta Amerika!” – mondhatnánk, miután ugyancsak *A széf* keretében egy magyartanárno anya és egyetemi hallgató lánya szembesült a nagy kérdéssel – a reneszánsz évszázad lezárulta után néhány hónappal –, hogy kit ábrázol *Fadrusz János* emblemikus lovas szobra Kolozsvár főterén.

Nehéz kérdés, a lehetséges válasz eleve megadva: *Mátyás király*. Jött a nagy izgalom, kéztördelés, találgatás – én magam is leizzadva aggódtam, hogy diplomás magyarnyelv- és irodalomtanárként idáig lehet „fejlődni”. Végre sok-sok tusakodás után megszületett a nagy döntés; a megfejtéshez a tudás hiányzott, legyen akkor totózás, és legyen akkor *Mátyás*, a király.

Bingó! Telitalálat, megnyerték a nyolcmillió forintot, *Balázs*, a műsorvezető pedig készségesen tájékoztatta a még mindig izguló, lámpalázás magyartanár anyukát és egyetemis-

ta lányát, hogy *Mátyás* Kolozsváron született, ennek emlékére került oda anno *Fadrusz* világhírű szoborkompozíciója, a kincses város legemblematisabb alkotása.

Ezután jött a hab a tortán: a nemzet szellemi napszámosa, miután széles körű tudásáról már bizonyosságot tett, ország-világ előtt így adott hangot ékesszólásának is: „Fene a büdös pofáját!”

Mi ez, kedves barátaim, ha nem tiszta Amerika? Talán még annyit átvethetnénk tőlük, hogy mindezt ne magyaros búbánattal, depresszióra hajlamos panaszkodással, zsörtölődéssel, hanem amerikai „smilingos, happy feelinggel” tegyük, mert ez így OK.

Adorjáni Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

HIRDETÉS

Május 19-én 17 óra 35 perctől a PAX Televízió *Kitöltött úr* című műsorában *Szita István* evangélikus lelkész-festőművész változatos életútjával ismerkedhetünk meg. A szegény családból származó lelkész szülei nem szánták papnak, sőt kifejezetten tiltották e hivatástól. Kanyargós úton került végül a teológiára, ám a kommunista rezsim akarataiból hamar távolították el. Gumigyári segédmunkás volt, míg egyszer vissza-kerülhetett a szószékre.

HIRDETÉS

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Missziói és Evangelizációs Bizottsága szeretettel hívja az érdeklődő lelkész és gyülekezeti munkatárs testvéreket ökumenikus lelkészi missziói konferenciára. Időpontja: június 8–12., hétfő vacsorától péntek ebédig. Helye: Révfülöp, Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ. Témája: misszió a sokszínűség gazdagságában. Költsége: 12 000 Ft. Jelentkezni június 1-jéig a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa címen lehet: 1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.

HIRDETÉS

Zenei tábor Várpalotán

A Várpalotai Evangélikus Egyházközség a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület gyülekezeteiben élő általános iskolás korú gyermekek részére bentlakásos zenei tábort szervez július 12–19. között. Zeneoktatás: gitár, basszusgitár, hegedű, brácsa, cselló, nagybőgő, furulya, klarinét, fagott, fuvola, trombita, harsona, kürt, tuba, zongora, harmónium, orgona és szolfézs.

A részvételi díj bejáróknak: 8000 Ft; szállást kérőknek: 15 000 Ft. Jelentkezési határidő: június 14. Jelentkezni lehet *Tóth Attila* lelkésznel a 20/824-3478-as telefonszámon vagy az attila.toth@lutheran.hu e-mail címen. A jelentkezéssel együtt előleget kell fizetni, melynek összege 5000 Ft.

Az érdeklődőknek részletes táborprogramot és jelentkezési lapot küldünk e-mailben. Mindenkit örömmel várunk!

HIRDETÉS

Álláspályázat

A Nemescső–Meszlen–Acsád–Köszegdoroszlói Társult Evangélikus Egyházközség pályázatot hirdet az induló Sartoris Szeretetszolgálat intézményvezetői (igazgatói) állásának betöltésére.

A pályázattal betöltendő munkakör: intézményvezető, akinek feladatkörét az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. tv. 19. §-a határozza meg.

Munkahely: Sartoris Szeretetszolgálat, 9739 Nemescső, Péterfy Sándor u. 39.

Azok jelentkezését várjuk, akiknek vagy szakirányú felsőfokú végzettségük, vagy lelkész-teológus diplomájuk van. A pályázónak legalább öt éves gyakorlattal kell rendelkeznie.

Az állás betöltése hatórás munkaviszonyt jelent, melynek bérezése a közalkalmazotti bértábla szerint történik.

A megbízás várható kezdő időpontja: augusztus 1., időtartama 6 év.

A pályázat benyújtásának helye: Társult Evangélikus Egyházközség, Nemescső. Cím: 9739 Nemescső, Péterfy Sándor u. 39. A pályázattal kapcsolatban felvilágosítás kérhető *Kalincskák Balázs* lelkésztől a 20/931-1715-ös telefonszámon.

HIRDETÉS

Konferencia Sztehlo Gábor emlékére

Sztehlo Gábor emlékére rendez konferenciát a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) – a Sztehlo-emlékbizottság, a Sztehlo Alapítvány és a Baráti Kör a Holokauszt Emlékének Megőrzéséért Egyesület segítségével – május 25-én a budahegyvidéki evangélikus templomban (1123 Budapest, Kék Golyó utca 17.).

PROGRAM

10.00: Megnyitó – *Próhla Gergely*, az MEE országos felügyelője. • Áhítat – *Ittész János*, az MEE elnök-püspöke. Közreműködik: *Gryllus Dániel*. • Köszöntők – *Balog Zoltán*, a Magyar Országgyűlés emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának elnöke, *Lévai Katalin*, a Baráti Kör a Holokauszt Emlékének Megőrzéséért Egyesület elnöke, *dr. Harsányi László*, a Holokauszt-emlékközpont ügyvezető igazgatója.

Előadások: *Sztehlo Gábor, a Jó Pásztor munkatársa* – *D. Keveházi László* nyugalmazott lelkész, egyháztörténész • *Éliás József, a Jó Pásztor Bizottság vezetője* – *dr. Kovács Ábrahám* teológus, történész, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Dogmatika Tanszékének adjunktusa • *Mentők és mentettek pszichológiai viszonya* – *Miriam Ben David* klinikai szakpszichológus, Baráti Kör a Holokauszt Emlékének Megőrzéséért Egyesület • *Emlékezés, emlékeztetés* – *dr. Bárdos Katalin* pszichoterapeuta-szakpszichológus, a KÚT Alapítvány rendelőjének vezetője

12.30: Állófogadás

13.30: Szekcióülések: Történelmi szekció – üléselelnök: *Mirák Katalin* történész, MEE • Szociális szekció – üléselelnök: *dr. Talyigás Katalin*, a Baráti Kör a Holokauszt Emlékének Megőrzéséért Egyesület ügyvezetője és *Mérei Anna* filmrendező, a Párbeszéd a Toleranciáért Program tagja • Nevelési szekció – üléselelnök: *Merényi Zsuzsa* tanár, a Sztehlo Alapítvány elnöke • Mentők-mentettek szekciója – üléselelnök: *Donáth László*, a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség lelkésze

15.00–15.30: Összefoglaló a szekciók alapján. • Zárszó

Részvételi szándékát, kérjük, május 20-ig jelezze *Buda Annamáriánál* az annamaria.buda@lutheran.hu e-mail címen.

Üdülőgondozó-jubileum

A német üdülővendégek számára létrehozott német nyelvű lelkigondozói szolgálat tízéves fennállása alkalmából istentisztelet keretében adtak hálát május 9-én, szombaton délután a hévizi protestáns templomban. A magyar és német nyelven tartott liturgia keretében német nyelven hirdette igét *Ittész János*, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület, valamint *Steinbach József*, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke. A német üdülővendégek számára fenntartott lelkigondozói szolgálatot jelenleg *Andreas Rothe* nyugalmazott lelkész (*képünkön*) látja el, aki a német egyház (EKD) megbízásából végzi szolgálatát. (*Lapunk a nyári szezon idején tapasztalatainak ismeretében augusztus végén tervezi bemutatni a most jubilált munkáját!* – A szerk.)

■ HONTHÉGYI ZSOLT felvétele

Felelősségünk fehéren-feketén

► **Ritka élményben lehetett részük azoknak, akik a nagykanizsai evangélikus gyülekezet meghívására május 9-én, szombaton külmisziói csendesnapra gyűltek össze. Ki látott már szőke hajú négyet vagy éppen fehér bőrű, szemüveges maszaj harcost?! De nem kisebb feltűnést keltene Kenyában, a bennszülött feketék között az az asszony sem, akit *Bálint Zoltáné Kis Beáta* a kikuyu törzs népviseletébe öltöztetett...**

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület munkatársai és a helyi gyülekezet tagjai közül vállalkoztak néhányan arra, hogy e távoli ország lakóinak ruháiba belebújjanak. S miközben a „nézőközönség” megismerte a kenyai emberek öltözetének gazdag színvilágát, Beáta szavain keresztül közelebb kerülhetett a különböző népcsoportok életéhez. A „jelmezek” közül azonban egyik-másik drámai módon festett képet az ott élő szegény rétegek nyomoráról is.

Bálintné Kis Beáta négy esztendeje, amióta – férje ENSZ-kiküldetése révén – Nairobia, az ország fővárosába került, töretlen elszántsággal munkálkodik azon, hogy legalább néhány rászoruló kilátástalan helyzetén enyhíthessen. A külmisziói napon részletesen beszámolt azokról a szolgálatokról, amelyeket az özvegyasszonyok, az utcagyerekek, az árvák között végez.

Diaképeken mutatta be, milyen bádögviskókban élnek a családok. Egy másik felvételen jól látszott az a levegőtlen helyiség, ahol összehúzóulódva, bontatlan „osztályokban” tanulnak a különböző korú iskolás gyerme-

kek. Sokan közülük egész nap nem jutnak élelemhez. Négy évvel ezelőtt ez volt az első tapasztalat, amely megérintette Beáta szívét. Arra az elhatározásra jutott, hogy – a külmisziói egyesület anyagi támogatásával – megpróbál gondoskodni e gyermekek ebédeltetéséről. Ma harminc diák kap meleg ételt a hét öt napján.

A négy éve kezdődött szolgálat azóta a helybeli gyülekezet Heart to Heart Alapítványa munkatársainak bevonásával kiterjedt. Már nem csupán ezt a harminc gyermeket érik el, hanem – pártfogói programon keresztül – más diákokat is támogatnak iskolai tanulmányaikban. Segítségükkel az özvegyasszonyok apróbb bevételekhez jutnak, hontalan fiatalok találhatnak otthonra a gyülekezetben.

Mégis, a szolgálat gyümölcse, ahogyan Beáta őszintén bevallotta, csu-

pán „csepp a nyomorúságok tengerében”. Am sem ő, sem pedig helyi, Uhuru sugárúti gyülekezetének tagjai nem az eredmény kicsinyiségére néznek. „Lehet, hogy kicsiny feladatot bíz csak ránk Isten – zárta előadását Kis Beáta –, ám azt menthetetlenül számon kéri rajtunk.” Életének, kenyai szolgálatának egyik vezérmotója Jakab apostol intése lett: „*Aki tehát tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak.*” (Jak 4,17)

A külmisziói nap többi szolgálattevője is erre a felelősségre emlékezett. Az igemagyarázatok, az elhangzó bizonyosságtételek mind-mind a gyülekezet tagjainak Krisztustól rendelt küldetésére figyelmeztettek. Nem véletlenül, hiszen a nap témájával is ezt az igei üzenetet választották a külmisziói egyesület munkatársai: Örözője vagy a te testvérednek!

■ B. PINTÉR MÁRTA

FOTO: DEIME DÁVID

Szabadegyetemi hétvége Szabadkán

Alig egy héttel a negyvenedik születésnapját ünneplő Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem akadémiai napjai után az EPMSZ Délvidéki Köre rendezett tanulmányi hétvégét május 8–10-én Szabadkán.

Balog Zoltán református lelkipásztornak, az Országgyűlés emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága elnökének teológiai alapvetése – Jézus mondja: én vagyok a szőlőtő, és ti a szőlővesszők – vezet-

te be a találkozót. Az együttlétt fő célja a volt Jugoszlávia országaiban élő tömbmagyarság, illetve szórványmagyarság képviselőinek a találkozása, az EPMSZ Délvidéki Köreben megvalósítható együttműködésének a megvitatása volt.

Súlyt adott az alkalomnak, hogy a Magyar Nemzeti Tanács társszervezőként szerepelt. Joggal értékelte a konferencia előkészítésében igen nagy munkát végző *Bordás László*

(Bácskossuthfalva), a Délvidéki Kör elnöke igen sikeresnek az alkalmat. A záró istentiszteleten az evangélikus templomban *Dolinszky Árpád* szuperintendens prédikált.

Fokozta a jó hangulatot, hogy a tanulmányi hétvége előtti napon született meg *Dolinszky Márk*, akinek édesapja a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen végzett *Dolinszky Gábor* lelkész, édesanyja *Bordás Lenke*.

■ - LT -

EGYHÁZ ÉS EURÓPA

Vallásos hit – közéleti aktivitás

► „Egy hamis ideológia negyven éven át arra akart ránevelni bennünket, hogy a hit magánügy, legfeljebb egyházi ügy, és ezért csak a templom falain belül szabad megszólalni. Így akarták az evangéliumot izolálni, elzárni a világtól. De az evangéliumból születő hit ennél sokkal több: csodálatos magánügy, de ugyanakkor családi ügy, sőt az egész nemzet ügye is” – írja a nemrégiben Urához tért erdélyi püspök, dr. Csíha Kálmán a *Nemzet és evangélium* című könyvének előszavában (Kolozsvár, 2007). Számára úgy volt ez a csodálatos magánügy az egész nemzet ügye is, hogy érte s miatta tízévi börtönt is kész volt viselni. Ez az ügye áthatotta továbbá mind egyházkormányzói munkáját, mind pedig evangélizációs szolgálatát. Történelmünkben sok magyar protestáns keresztyén, lelkész és nem lelkész viseltetett hasonlóan a Kárpát-medencében. A 16. századi reformáció alapelveiből – amelyek szerint egyedül Krisztus által van üdvösségünk kegyelemből – szinte egyenesen következik, hogy a hit cselekedetei a teremtett világ és benne az ember javát hivatottak szolgálni. Így a megigazult ember – ha nem hálátlan – egyben közéleti ember is, a szónak legalábbis abban az értelmében, hogy kész a köz javát felelősséggel, sőt áldozatos-sággal szolgálni.

Mindez összhangban van az Európai Egyházak Konferenciájának lyoni nagygyűlésére – a szervezet Egyház és Társadalom Bizottsága európai integrációs munkacsoportja által – készített dokumentum következő megjegyzésével. „Az egyházak közösségépítő munkája nem privát tevékenysége az egyháztagnak. Az evangélium a világgért van, és az evangélium hirdetése így köztevékenység. Ez azt jelenti, hogy az egyházak szolgálata a világért, az emberekért van.” Ez a megjegyzés az a magyar protestantizmus szolgálatán – kedvező vagy kedvezőtlen történelmi, társadalmi helyzetekben – sokféleképpen tükröződött.

Ugyanez elmondható európai összefüggésben is. A kereszténységnek különös szerep adatott Európa pusztja kialakulásában, valamint kulturális, jogi és szociális rendszereinek fejlődésében. Ezért is érthetetlen az az igyekezet, amely – az egyház és állam egyébként helyénvaló szétválasztása okán – az egyházat megpróbálja kizárni a közéletből.

Sajnálatos, hogy az európai parlamentek többsége, a magyar parlamentet is ideértve, a fenti szemléletet abban a döntésében is tükrözi, hogy az Európai Unió alkotmányos tervezetében ne szerepeljen hivatkozás Európa zsidó-keresztény kulturális-spirituális gyökereire.

Ugyanakkor sokan megfélekednek arról a pozitív tényről, hogy a sokat vitatott, kritizált, olykor népszavazáson is elutasított európai al-

kormányos tervezetben soha senki meg nem kérdőjelezte az európai egyházak és az európai intézmények közötti együttműködés kedvező szabályozását, amely így hangzik: „Tekintettel az egyházak és a vallások fontos társadalmi szerepvállalására, az Európai Unió kész velük nyitott, átlátható és rendszeres párbeszéd folytatására.”

Elmondhatjuk, hogy újkori történelmünkben eddig példátlan volt, hogy egy jogi, államközi megállapodás partnerként említse az egyházakat és vallási közösségeket. Természetesen két kérdés merül fel ezzel kapcsolatban. Az egyik, hogy e cikkely megvalósításának milyen formái lesznek. A másik pedig az, hogy az egyházak miként tudnak hatékony partnereivé lenni az egyes európai intézményeknek, vagy hogyan tudják a partneri szerepet vállalni saját országukban az állammal, az önkormányzatokkal és a civil társadalommal folytatható együttműködési lehetőségekben.

Európai szinten a dialógusnak egyébként már vannak rendszeres formái. José Manuel Barrosónak, az Európai Bizottság elnökének javaslatára a hathavonta változó európai elnökség – néhány kivételtől eltekintve – mindig programjára tűzi az európai egyházi és vallási vezetőkkel való találkozást. S ennek az sem akadály, hogy a szerződés ratifikálása nehézkesen működik. Eről Barroso így nyilatkozott: „Az Eu-

rópai Bizottság és a vallások közötti dialógus mindig is volt és folytatódni is fog.” Ugyancsak a meglévő dialógust igazolják a Brüsszelben és Strasbourgban működő felekezeti és ökumenikus irodák, amelyek napi szinten igyekeznek az alkotmányos szerződésben biztosított lehetőségekkel élni.

Az unió alkotmányos szerződése azonban az állam és az egyház kapcsolatának alkotmányos, jogi és adminisztratív formáját az egyes tagországokra bízta. Ebből az következik, hogy az aktuális parlamentek, illetve kormányok határozzák meg, hogy milyen formában batorítják és támogatják az egyházakat a közéletben való részvételre, vagy éppen milyen eszközökkel kívánják megnehezíteni akár évszázados hagyománnyal bíró tevékenységüket.

Mindez mégsem változtat azon, hogy a hívó ember egyénileg és kollektíven is szolgálatra küldetett. E szolgálat területe egyaránt lehet a törvényhozás, a közszféra, a természetes és épített környezet, a kulturális és társadalmi szolgáltatások köre, valamint a civil tevékenység és a magánélet sok formája. Ezt tehetjük felekezeti, ökumenikus, nemzeti és nemzetközi keretek között egyaránt.

Világunk változik, társadalmi korcsakok váltják egymást. A mait *posztmodernnek* nevezzük, és sok mindent értünk ezen. Korunk jellegzetességeinek sorában a neves német gondolkodó, Jürgen Habermas azt említi, hogy amíg a középkorban a keresztény hit- és intézményrendszernek volt felsőbbrendűsége minden másval szemben, továbbá a felvilágosodást követő úgynevezett *modern korban* a szekuláris/ateisztikus eszme- és intézményrendszernek volt egyfajta felsőbbrendűsége, addig *posztmodern korban* egyenrangú partnerként tekinthet egymásra hit és tudomány, vallás és társadalom, állam és egyház.

Talán még nem mindenhol adott ez a partnerség a maga társadalmi természetességében, de rajtunk is áll, hogyan lesz ez a jövőben. Gazdag múltbéli örökségünk alapján a jelenben is szolgálhatjuk azonban hazánkat és földrészünket a szívünkbe oltott evangéliummal.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN

„Felsőfokú”
gyülekezetek hétvégeje

Kapunyitási pánik címmel rendezték meg Balatonszárszón az evangélikus egyetemi gyülekezetek találkozóját. A május első három napjára szervezett program során dr. Purebl György pszichiáter és dr. Balikó Eszter orvos-családterapeuta tartott előadásokat, az igei szolgálatokat Körmeny Petra budapesti, Török Anett miskolci és Kézdy Péter piliscsabayi egyetemi lelkész végezte. A vasárnapi záró úrvacsorás istentiszteleten Balázs Viktória debreceni egyetemi lelkész szolgált, az alkalmon – Körmeny Petra vezetésével – közreműködött az Égőférgő gospelkórus. A következő találkozót 2010. április 30. és május 2. között tervezik megtartani ugyancsak a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban.

■ T. Sz.

A kép bal szélén Kézdy Péter, jobbról a második dr. Balikó Eszter

A nyugalom tengere harmadnapra lecsendesedett, megnyugodott, ragyogott, nem csak a Balaton, mi magunk is, kiszakadtunk a hétköznapi zajos forgatagából, nem egy benzingőzös városban fuldokoltunk lélegzés gyanánt, nem vitettük magunkat a Rendszerrel, nem futottunk még a mozgólépcsőn is, nem folytattuk néha szélmalomharcnak tűnő küzdelmünket a ...-val/-vel (ide tetszőlegesen behelyettesíthető bármi), nem pörgettük örült mókusként ama kereket, hanem a világgal és önmagunkkal is megbékülve és egy kiadós, mennyieien finom ebéd után elnyúlva fekdüdtünk a parton, igazán magunkénak éreztettük a „felettünk az ég, alattunk a föld” misztikus igazságát, de az odafelvalókat és a lentieket összekötő létra most nem bennünk volt, ahogy azt Weöres Sándor oly bölcsen fogalmazta meg egykor, hanem mögöttünk, egy izgalmas és színes hétvége történéseiben és fenséges nyugalomával előttünk, pedig tanúi lehettünk az elemek féktelen dühének is, ahogy egyik pillanatról a másikra vad táncra perdültek, hogy aztán az örült tombolásban kifulladásra, a parti köveken megtörve és a harcot egy időre feladva egy végtelen hullámba simuljanak bele, öröktől való ritmusuk pedig még ünnepelesebbé tették a pillanatot, az elválás és a búcsúzás pillanatát, fájó percek, pedig nem sok mindent hagytunk hátra, mert mindent vittünk, ami vihető, ami egy utazótáskába belegyömöszölhető, ami egy lélekbe befér, vittük a találkozások vágyakozását, a megérkezés izgalmát, a hosszú utazás fáradalmát, az egymásra találások mosolyát, az őszinte beszélgetések kávéizét, a hétvége gerincét adó előadások nemcsak elméinket, hanem a mindennapi gyakorlatban is kamatoztatható tudását, nemcsak az életvezetési problémákkal küszködőknek, hanem a nekik segítőknak is, az előadók praxisainak névtelen történeteiben a magunkra ismerés fájdalmas szembesülését, de együtt a válaszokat is a feltett és fel nem tett kérdéseinkre, a viták izgalmas perceit, melyekben egymást és a felvetett problémákat is mind jobban megismertük, képeket fagyival, hatyúval, kenuval és hidakkal, nemcsak a kőröshegyivel, hanem ama bizonyos „lélektől lélekig” vezetőikkel, vittük az ének szárnyain az égben járás felemelő érzését, és vittük magunkkal a holnapot is, a következő találkozás ígérését, jövőre veletek, ugyanitt, majd akkor folytatom ezt az egy mondatot, majd akkor újra átélem ezt az érzést, újra látom ezt a képet: mare tranquillitatis.

■ TÓTH SZILVIA

Ökumenikus napok kulturális
produkciókkal május végén Szolnokon

A hitről, az erkölcsről és a másság elfogadásáról szóló színpadi és más művészeti produkciókat felvonultatva ökumenikus napokat rendeznek május 24. és 28. között Szolnokon – jelentette be a fő szervező Szigligeti Színház igazgatója, Balázs Péter az intézményben május 7-én tartott sajtótájékoztatón.

A rendezvény szellemiségét az igazgató így fogalmazta meg: „Isten előtt minden ember egyenlő, és nem az fontos, hogy ki milyen vallású, hanem hogy ki milyen ember.” Elmondta, hogy kezdeményezésükhöz az idén csatlakozott a Tisza mozi, a Bartók Kamarakórus és az Aba-Novák Kulturális Központ, így a színházi előadások mellett filmvetítések, koncertek és a témába vágó beszélgetéseken is részt vehetnek az érdeklődők.

Az ökumenikus napok keretében öt olyan színdarabot mutatnak be – mondta el Kiss József művészeti igazgató –, amelyek emberi, hitbeli, vallási és morális kérdéseket feszegetnek. Így láthatják a nézők Gyurkovics Tibor *Isten nem szerencsejátékos* című drámáját, Vivien Nielsen *Hullám*-

Jelenet A tízparancsolat című animációs filmből

törés című művét, a világhírű musicalt, a *Godspell*, Szabó Magda darabját, a *Szent Bertalan nappalát* és végül – a beregszászi színház produkciójaként – a *Doktor Zsivágot*.

A négy nap alatt *A tízparancsolat*, *a Tibetben a lélek*, *az El Camino – Az út*, valamint *A passió* című filmet vetítik le – számolt be Demeter István, a Tisza mozi vezetője.

Az Aba-Novák Kulturális Központban többek között vallási tárgyú előadás és beszélgetés lesz, míg a Bartók Béla Kamarakórus a belvárosi nagytemplomban egyházzenei szerzeményeket szólaltat meg.

A szervezők remélik, hogy a tavalyi hagyományt folytatva a rendezvénysorozat produkciói után spontán beszélgetések is kialakulnak a látogatókról és hallgatókról.

► MTI

Átadták a lovagok terényi táborhelyét

A Nógrád megyei Terényben szentelték fel a Johannita Segítő Szolgálat első magyarországi táborhelyét. A nemzetközi összefogással – elsősorban holland, német és hazai adományokból –, valamint sok társadalmi munkával létrejött, több házból álló épületegyüttes ünnepélyes átadására május 10-én, vasárnap került sor, mások mellett dr. Fabiny Tamás püspök, johannita lovag szolgálatával. Az alkalmon Gregersen-Labossa György szombathelyi lelkész, a Johannita Rend magyar tagozatának lelki vezetője (káplánja) tartott áhítatot. Az építkezés részleteiről Porcsalmy László, a segítő szolgálat vezetője adott tájékoztatót. Köszöntőt mondott többek között Surján László európai parlamenti képviselő is.

„Be kell vonnunk a hallgatóságot a hit eseményeibe!”

Interjú a Németországban doktorált Percze Sándor lelkésszel

► **Percze Sándor evangélikus lelkész Ménfőcsanakon szolgál, ám nemrégiben a németországi Erlangenben sikerrel védte meg doktori disszertációját, a Friedrich-Alexander-Universitätén. Az értekezés témája a művészetek és a vallás kapcsolata. Bolla Zsuzsanna interjúja.**

– Kérlek, először is pontosan mondd el nekünk, mi volt a doktorid témája.

– A dolgozatot homiletikából – az igehirdetés elméletének tárgyköréből – írtam, azt vizsgáltam, mit tanulhat a prédikáció a filmtől. Németországban a teológia az utóbbi évtizedekben élénken érdeklődik a művészetek és a vallás kapcsolata iránt. Ez az érdeklődés kezdetben a keresztény témájú művészeti alkotások – versek, festmények és így tovább – irányában mutatkozott meg. Azok a műalkotások kerültek a figyelem középpontjába, melyek vallásos, keresztény tartalmat hordoztak. A nyugati gyakorlati teológia megpróbált elmozdulni erről a síkról a hit és a művészetek esztétikai összehasonlításának irányába. Arra kereste a választ, hogy miben hasonlít egymásra egy műalkotás és mondjuk egy prédikáció. Ennek próbáltam meg utánajárni a dolgozatomban.

– Milyen súlyponti kérdéseket tárgyalta, milyen konklúzióra jutottál?

– Az egyik legfontosabb felismerésem a következő. A költő, a zenész, az író, a festőművész, a filmrendező egészen sajátos módon kommunikál közönségével. A művészek mutatni, láttatni, megjeleníteni akarnak valamit abból, ami számukra fontos, amit megélték, vagy abból, ami foglalkoztatja őket. Szavakkal, színekkel, dallammal vagy képpel nem elmagyaráznak valamit a szemlélőnek, sokkal inkább bevonják őt egy történetbe, ahol a műalkotást szemlélő vagy hallgató a maga élettapasztalatával érzelmileg rezonálhat a mozi-vásznun, regényben, színpadon zajló eseményekre. A cselekmény, a történet, a konfliktusok kibomlása viszi magával a műalkotást szemlélőt egy fiktív világba, amely azonban mégsem egészen mese, hanem nagyon is sokat mond a szemlélőről és arról a valóságról, amelyben él.

A keresztény igehirdetés és ezen belül az evangélikus prédikáció fő áramlatai évszázadok óta a tanítás paradigmáját követik. Felmegy a lelkész a szószékre, és elmagyarázza a Bibliából kiolvasott igazságokat hallgatóinak – általában három pontban összefoglalva. Ezek az igazságok a földi valóságból kiszakítottak – például „Krisztus megváltotta a világot” –, elvont módon adatnak tovább. Általában a tudományos teológia nyelvén megfogalmazva. Úgy, mint aminek alig vagy egyáltalán nincs köze az élethez. Az eredmény lesújtó, ha belegondolunk, mekkora a tudatlanság azok körében, akik harminc vagy negyven éve minden vasárnap ott ülnek a szószékek alatt, és hallgatják a lelkészek – lelkiismeretes! – tanítását.

Ezt már a sokat emlegetett Luther is felismerte, amikor azt mondta, ha

a megigazulás – ez is milyen elvont fogalom önmagában! – kérdéseit boncolgatja a szószéken, a nép alszik és horkol. Ha azonban történeteket kezd el mondani, rögtön figyel mindenki. A hitből valamit továbbadni véleményem szerint csak úgy lehet, ha bevonjuk a hallgatóságot a hit eseményeibe. Röviden megfogalmazva: úgy, hogy aki a szószék alatt ül, ne csak hallja, de lássa is a prédikációt. Mint egy filmet vagy egy regényt. Eseményeket kellene továbbadni a szószékről, kevésbé teológiai fogalmakat. Úgy, ahogy az evangéliumok élénk tárják Jézus prédikációit, mondjuk egy fiúról, aki kikérte örökségét apjától, és elindult idegenbe szerencsét próbálni... Ez nem magyarázat – vagy csak indirekt módon az –, hanem egy esemény, melyben benne van Isten valósága és a mi világunk egyszerre.

– Értem, és én is úgy vélem, hogy az emberekhez képiesebb módon közel kellene hozni, megfoghatóvá kellene tenni az evangéliumok üzenetét, de nem gondolod, hogy a „sztorizás” mellett elsikkad az evangélium igazi lényege?

– Kérdés, ki mit ért az „evangélium igazi lényegén”. Sokan egy vere-tesen megfogalmazott dogmatikai igazságot, mely valahogy így hangzik: „Isten kegyelemből megváltotta a bűnös embert Jézus Krisztus halála és feltámadása által.” Egy-egy ilyen dogmatikai állításban évezredek hittapasztalata sűrűsödött össze. Olyan, mint valamilyen koncentrátum. Ha csak önmagában vesszük ezeket, élvezhetetlenek, sőt mérgezők lehetnek.

Amikor az ilyen dogmatikai „koncentrátumokat” elváltatjuk a világtól, amelyben élünk, és nem oldjuk fel a térben és időben, alkímiát végzünk: megpróbálunk laboratóriumi körülmények között előállítani és kezelni valamit, ami csak a természetben létezik. Istenről azonban egy pillanatig sem lehet a világtól és az embertől függetlenül gondolkodni. A testlélettel Isten maga kötözte önmagát a világhoz úgy, hogy még a halált sem kerülte el. A Szentlélek kiárasztásával pedig egyszer s mindenkorra láthatatlan része lett ennek a világnak – s nem csak az egyháznak!

Nem tudom, sikerül-e jól megfogalmaznom a kérdésre a választ. Véleményem szerint az evangélium nem egy tömören megfogalmazott dogmatikai tétel, melynek minden prédikációban legalább egyszer el kell hangoznia. Az evangélium Isten felől áramló esemény, mely végbe ment a földön élt Krisztusban. Ugyanakkor folytatódik, és megtapasztalhatóvá válik nemzedékről nemzedékre, más korban és időben, a Léleken jelen lévő Krisztusban. És ez nem a fejünk felett történik, hanem bennünk és közöttünk megy végbe. Valós emberek életében, az idő egy konkrét pillanatában. Nem lehet máshogy evangéliumról beszélni, csak eseményekben, történetekben. Ezt igazolja a tanítványok Jézushoz intézett kérdése, hogy miért beszél ő példázatokban, tehát földi történetekbe vagy tanmesékbe ágyazott isteni eseményekben hallgatóinak. A választ, amelyet Jézus ad, a látásra és a láthatóságra irányítja a figyelmet: „Azért beszélek nekik példázatokban, mert

látván nem látnak, és hallván nem hallanak, és nem értenek.” Azaz a példázat vagy történet cselekménye láthatóvá tesz valamit Istenből ebben a világban. Ez a fajta beszédmód pedig minden más, csak nem a szó pejoratív értelmében vett „sztorizás”. A történetmesélés, példázat vagy tan-mese mondása a legautentikusabb közlési módja Isten jelenlétének a vi-

gánórak keretében vettük végig többek közt a prédikáció elméletének nagy klasszikusait. Ő biztatott, hogy néhány év lelkészi szolgálat után folytassam nála a gyakorlati teológiában való elmélyedést. 2001-ben újra meghívást kaptam tőle.

Az első választott, kedves témám a meditáció volt. Ám Németországban ez akkor nem volt aktuális téma

dományos teológiai nyelvvel, és kezdem el tanulni a reflektálás és az önálló tézisállítás „művészetét”. 2006-re állt össze a szöveg. Abban az évben jöttünk haza, és kezdtem meg a lelkészi szolgálatot Ménfőcsanakon. A nyelvi lektorálás és javítás még egy évet vett igénybe. A dolgozatot 2007 decemberében adtam le, a védésre pedig 2008. november 26-án került sor.

– Ki volt az, aki a leginkább a segítségére volt itthon?

– Sokaknak köszönettel tartozom. Néhai Balikó Zoltán nevét kell először említenem, akinek igehirdetési képességükkel és esemény-szerűségükkel formálták a prédikációról alkotott képeket. Szabó Lajos professzor úr és felesége, Szabóné Mátrai Marianna először biztatott arra, hogy a gyakorlati teológia területén képezzem tovább magam. Erlangenben a dolgozat tartalmi, nyelvi lektorálását Alexander Deeg tudományos munkatárs segítette nagyban. A szóbeli szigorlatra való felkészülésben pedig Csepregi Zoltán rektor és Csepregi András docens, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője, valamint Orosz Gábor Viktor otthonigazgató volt nagy segítségemre.

– Mennyire volt nehéz a kinti védés? Hogyan fogadtak a kinti professzorok?

– A felkészülési szakasz tele volt szorongással amiatt, hogy elegendő-e a tudásom, megfelelő-e a felkészültségem. A gyülekezeti szolgálat mellett – bármennyire élveztem is – csak esténként jutott idő az olvasásra, rendszerezésre. Ráadásul a védés előtt egy héttel feleségem veszélyeztetett terhességgel kórházba került, így rám hárultak az ő gyülekezeti feladatai is. Végül maga a védés rendkívül jó hangulatban telt. Kevésbé volt vizsgaíz, inkább amolyan szakmai beszélgetés volt, amelynek során a témában való jártasságon túl helye volt a személyes véleményalkotásnak is.

– Mennyiben tudod munkádat majd itthon hasznosítani? Egyetemen vagy a mindennapi lelkészi gyakorlatban?

– Hangsúlyozottan nemcsak elméleti homiletikai könyvet akartam írni, hanem olyat, ami a gyakorlatban is életképes. Minden vasárnap szószéken kell állnom, és kihívás számomra, hogy a gyülekezet tagjai ne csak hallják, hanem „láthassák” is a prédikációt. Tehát használom azt, amire jutottam. Nem könnyű feladat, de nagyon szép. És úgy tűnik, az igehallgatókban óriási igény van arra, hogy felfedezhessék magukat a prédikáció képeiben és azokban vagy azok mögött Isten is... A dolgozat – mely reménység szerint könyv formájában is megjelenik Németországban – ugyanakkor tudományos írás is. Szeretnék továbbra is foglalkozni a gyakorlati teológia tudományos művelésével. Nagyszerű impulzusokat kaptam Nicol professzortól és munkatársaitól homiletikai, lelkigondozói, liturgikai szemináriumok vezetését illetően, amikor saját magamat is kipróbálhattam az egyetemi oktatásban. Foglalkoztat a habilitálás gondolata is.

■ BOLLA ZSUZSANNA
(Forrás: www.evangelikus.hu)

lágban. Ahol pedig ő jelen van, ott megy végbe az evangélium.

– Az esztétikai elemzésekben kitérél filmekre, irodalmi művekre is?

– Természetesen. Filmekről beszélni konkrét filmek vagy filmrészletek említése nélkül éppen olyan képtelenség, mint Istenről beszélni az ember és a világ nélkül. Az egyik legérdekesebb felfedezés az volt számomra, hogy az 1920-as évek neves filmrendezői, mint például Szergej Eisenstein, regények olvasása közben fedezték fel a film egy alapvető művészi eszközt, a montázst. Eisenstein Charles Dickens David Copperfield-jét olvasva figyelt fel arra, hogy a regény cselekménye egy ponton megáll. Aztán következik egy teljesen más jelenet, más helyen, időben és talán más szereplőkkel is. Majd ez is megszakad, és ismét folytatódik az előző cselekmény, pont ott, ahol megszakadt. A film ebből tanulta meg a vágás technikáját. Eisenstein pedig ennek volt a mestere, például a *Patyomkin páncélos* című filmjében nagyszerűen alkalmazta is.

– Honnan jött a kérdés, miért épp ezt a témát választottad?

– Egy németországi ösztöndíjat kaptunk feleségemmel 1998-ban. Erlangenbe kerültünk, ahol megismer-tük Martin Nicol professzort. Mivel abban a tanévben nem volt homiletika-előadás, kéthetente fogadott minket az irodájában, ahol szinte ma-

a gyakorlati teológiai diskurzusokban, ráadásul már sokat publikáltak ebben a témakörben. Kutatásra váró és számomra izgalmas területnek az esztétikai homiletika mutatkozott. Bár a hatvanas évektől születtek rövid írók a művészetek és a prédikáció lehetséges összekapcsolásáról, de ezek nem mentek tovább az elméleti alapvetésnél. Hiányzott egy konkrét művészeti ág alapos teológiai és homiletikai reflektálása és az eredmények gyakorlati alkalmazása. Az irodalom, a színház, a zene és a festészet áttekintése után a film mint a legfiatalabb művészet tűnt igazán izgalmasnak a prédikációs gyakorlat számára. Így egy addig feltáratlan terület felé fordultam, és olyan eredményekre jutottam, amelyeknek üzenetük volt-va az aktuális homiletikában.

– Itthon vettél részt a doktoranduszprogramban, vagy kinti programon voltál?

– A Lutheránus Világszövetség támogatásával voltam Németországban, ott kezdtem, és ott is fejeztem be doktori tanulmányaimat.

– Mennyi ideig tartott a felkészülé- sed, a kutatás, és mióta készítetted magát a dolgozatot?

– 2002-ben Erlangenben láttam neki a kutatásnak és az anyaggyűjtés- nek. Nem volt könnyű. Egy teljes év ment rá, mert ebben a témakörben alig született néhány rövidebb írás. Ebben az évben küzdöttem meg a tu-

Egyházkerületi kórustalálkozó

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület területén szolgáló énekkarok részére szervezett Cantate vasárnapi kerületi kórustalálkozó helyszíne az idén Nemescsói volt. A kilencedik alkalommal megrendezett együttlét a székesfehérvári, a harkai, a téti, a kaposvári, a veszprémi, valamint a házigazda nemescsói gyülekezet énekkara mutatkozott be. A kórusok szolgáltak énekükkel a délelőtti istentisztelet li-

turgiájában is, majd délután bemutatták műsorukat. Érdekes színfoltja volt a találkozóknak, hogy azon a helyi gyülekezet alapítványának iskolájában – az Ács Mihály Alapfokú Művészetoktatási Intézményben – tanuló növendékek is felléptek. Ebben az esztendőben a zsűri a székesfehérvári kórusnak ítélte oda a Weltler Jenő-émlékplakettet.

■ MENYES GYULA *felvétele*

Magyarságképünk torzulása

A magyarságkép torzulása bennünk és a nagyvilágban – ez volt a címe *Andrásfalvy Bertalan* előadásának, amely május 8-án nyitotta meg a Luther Otthon – Szakkollégium nyolcadik szakkollégiumi konferenciáját. A péntek esti nyitó előadást követően szombaton és vasárnap a Luther Otthon végzős hallgatói tartottak referátumokat kutatásaik, diplomamunkájuk témájából.

A magyar nép régóta önértékelési problémákkal küzd – emelte ki előadásában *Andrásfalvy Bertalan*. Nem bicsköljük meg saját értékeinket, mindig mástól várunk megoldást az önálló gondolkodás helyett, és leértékeljük saját érdemeinket. Mindehhez hozzájárul egy olyan történelemszemlélet és történelemtanítás, amely sok esetben ellentmond a történelmi tényeknek.

Az előadó történelmi példákön keresztül mutatta be, hogyan alakult ki az a negatív magyarságkép, amely döntően meghatározza a honfoglalástól a mai napig a magyarokról alkotott véleményt a környező népek körében és bennünk. A magyar nép mindig toleráns volt másokkal szemben, néha túlságosan is – jegyezte meg az egykori oktatási miniszter. A történelem tanúsága szerint a magyar nép soha nem követett el népirtást, és a *Habsburgok* megjelenéséig vallási tolerancia jellemezte az embereket.

Ennek ellenére nem vagyunk büntelenek, sem mártírok – emelte ki a professzor. Ami velünk történik, azért mi vagyunk a felelősök. Példaként említette, hogy *Szapolyai János* és *Habsburg Ferdinánd* trónért folyó harcaiban több magyar esett el, mint Mohácsnál. A 19. században Nyugaton kialakuló negatív magyarságkép létrehozásában (amely Trianonhoz vezetett) pedig magyarországi tudósok vállaltak főszerepet, amikor a magyarokat sokkal negatívabban festették le, mint a valóság.

Az értékek eltékozlásaként említette a vízrendezések esetét. A mai napig sikerként bemutatott és tanított eseménysor milliókat tett koldussá, jelentős károkat okozott a biodiverzitásban, és létrehozott egy olyan földbirtokrendszert, amely később csak további konfliktusokat okozott.

Mindezek elvezettek a mai állapotig, az emberek többségében torzult magyarságkép él. A folyamatok 1990 után sem változtak igazán. Mindenkit el kell, hogy gondolkodtasson az a tény, hogy ma Magyarországon kevesebben járnak hittanoktatásra, mint *Rákosi* vagy *Kádár* idején. Önvizsgálatra és önkritikára van szükség – zárta előadását *Andrásfalvy Bertalan*.

■ HAJDÚ ANDRÁS

– BARTHEL-RÚZSA ZSOLT

Időnként nem árt egy kis ajnározás

Beszélgetés *Baksai József* festőművésszel

► Mivel képei, grafikái egyre ismertebbek, *Baksai József* neve is egyre jobban cseng mind itthon, mind külföldön. Az érett korba lépett grafikus, festőművész a képzőművészeti egyetem elvégzése után Párizsban, Luxemburgban, majd Velencében tökéletesítette tudását. Különleges technikával előállított, plasztikus képeit nemcsak a kortárs művészek, a művészettörténészek és a kritikusok ismerik el, hanem a gyűjtők és a nagyközönség is. Ezt a számtalan elismerés és a 2001-ben megkapott Munkácsy-díj is bizonyítja. Termékeny művész. Alkotásai a világ számtalan országában megtalálhatók, és galériáknak, aukcióknak, sőt néhány művészeti múzeumnak is megbecsült darabjai. A Szentendrén élő *Baksai József* az alkotás mellett gondot fordít az utánpótlás nevelésére is, hiszen vezető tanára és egyben igazgatója egy Óbudán működő képzőművészeti tanintézménynek. Lelkes híve az egészséges életmódnak, a test és lélek harmóniáját hirdető életvitelnek, de szívesen foglalkozik mitológiával, ókortörténettel is.

– Mindig is festéssel, művészettel szeretett volna foglalkozni?

– Nem egészen. Gyermekkoromban edzés akartam lenni, ám mivel csak Budapesttől távol lett volna lehetőség ezt tanulni, a szüleim – szerencsére – lebeszéltek róla. Viszont tizenéves koromtól már jártam rajzszakkörbe.

Makacs ember vagyok, s mikor elhatároztam, hogy ebbe az irányba megyek, nagyon törekedtem rá, hogy elérjem a céljaimat. De túróképeségre is szükségem volt, hiszen amikor – felnőttként – végre felvettek az egyetemre, egyedül maradtam a kicsi gyermekemmel. Nem volt más lehetőség, mint hogy elmentem hajnalban újságot kihordani, nappal tanultam, este pedig elláttam, neveltem a gyermeket.

– Képeit nézegetve, katalógusában tallózva laikusként is feltűnik, hogy a mitológia mellett különösen sokat foglalkozik bibliai témák megjelenítésével. Miért?

– A vallásról tudjuk, hogy milyen fontos volt az emberiség történelme folyamán. Számomra pedig – a vallásokon belüli ellentétek ellenére is – egy nagy egység az istenhit, amely a lelki tartalom felül, erkölcsi tanítása révén képes arra, hogy kordában tartsa az embert, az emberiséget. Ebből az is következik, hogy a keresztény kultúra sem alakulhatott volna ki hit nélkül. Vagyis muszáj foglalkozni a gyökereinkkel, muszáj ébren tartani az eszmét, a gondolatot. A Biblia elengedhetetlen mű, és feltétlenül fontos.

– Hogy látja a bibliai értékek, eszmeiség mai létjogosultságát, szerepét?

– Ha nem lennének a Bibliában lefektetett erkölcsi feké, valószínűleg – nem kell hozzá jósnak lenni, hogy ezt mondhasuk – elszabadulna a pokol. Éppen ezért nem lehet a Biblia tanítását nem elfogadni, amely köztötségeket és tiltásokat is jelent. Az megint más kérdés, hogy ezt hogy magyarázták, magyarázzák felre, vagy vezettek, vezetnek meg ennek ellenére embereket, sőt tömegeket.

Mint alkotó művész viszont nemcsak a kereszténység, hanem minden más hit, vallás is érdekel, s talán ezért is van, hogy egy egész, nagy, átfogó egységnek látom ezt a világot.

– S a hitbeli tartalom?

– Döntés kérdése is. Én istenhívő vagyok, azonban ehhez illő megjegyzem, hogy egyházi, felekezeti téren nem vagyok igazából elkötelezett.

– Úgy véli tehát, hogy a Biblia képeinek, jeleneteinek, eszmeiségének vizuális megjelenítésével jobban ki tudja fejezni magát, közelebb tud kerülni a nézőhöz, művészeti fogyasztóhoz? Nincs ebben ellentmondás? Hiszen egyre kevesebben ismerik, forgatják a Bibliát.

– Európában, keresztény kultúrában nőtünk fel, ezért – azt gondoltam – közös kincsünk, mindenki számára érthető, amit az asztalra rakok. Azonban szép lassan kétségkívül rá kellett jönnöm, hogy időnként éppen az ellenkezőjét érem el, mint amit szerettem volna. Hiszen az emberek valóban távolodnak a hittől, így az ehhez vezető utat tartalmazó Bib-

liától is. S tapasztalatom szerint, amikor szembesülnek azzal, hogy nem értik a képeket, nem látnak neki serényen pótolni a hiányt, hanem érdektelenül otthagyják az egészet. De ez – nem szeretném, ha fellengzősséggnek tűn-

nek azzal, amit meg kell fejteni, amin gondolkodni kell.

– Meg lehet festőművészként, az alkotásból élni?

– Ha valaki a festészet díszítőművészet ágával foglalkozik, ami „ehetőbb”, esztétizálóbb, elfogadhatóbb, akkor igen. Azokat a képeket kapkodják, amelyek könnyen érthetőek. Ha nehezebben értelmezhetőbb, ha magyarul kell valamit, már nem szeretik annyira. Úgy tűnik, nem szívesen szembesülnek az embe-

rek azzal, amit meg kell fejteni, amin gondolkodni kell.

Azonban amikor valaki erre a pályára lép, el kell döntenie, hogy mit szeretne. Nálam eleve adva volt az irány. Egyrészt a saját utamat kezdem járni, másrészt mindjárt az egyetem után tanítani kezdtem, majd amikor 1994-ben – egyebek mellett feleségem révén – létrejött egy új művészeti iskola, odakerültem. Másrészt meg – szomorú, de tény – ha más-milyen területen próbálkozik valaki, akkor sem könnyű elhelyezkednie, hiszen a mérnökök, jogászok vagy éppen a közgazdászok sem találnak egykönnyen jó állást. Az érvényesülés, megélhetés másik módja nálunk az alkalmazott grafikai munkák területe, hiszen erre most – a minden elárasztó nyomtatványok, reklámok, szórólapok és katalógusok idején – hatalmas kereslet van. Azonban azt gondolom, most is igaz a krisztusi mondás: „Nem csak kenyérrel él az ember”

– Művészként mennyire tudta, tudja megőrizni a függetlenségét? Másként: mennyire kell munkájával kiszolgáltatnia a fizetőképes piacot?

– Az ügy szeretetén kívül azért is vállaltam, vállaltok tanítást, mert ennek segítségével tudtam, tudok független maradni. A legrosszabb az lenne, ha pusztán a képek eladásából kellene megélnem. Tanári munkám révén azonban biztosítva van a megélhetésünk, így azt festek, azt alkotok, amihez éppen kedvem van. Lelkiismeretemen kívül gyakorlatilag nem köt senki és semmi.

– Munkája megbecsüléseként több díjat, elismerést is kapott. Mit jelentenek ezek Önnek?

– Ha valaki éveken, évtizedeken keresztül meggyőződéssel csinál valamit, akkor azért időnként nem árt egy kis ajnározás. S ha ez olyankor érkezik, amikor az ember éppen kimerülőben van, akkor biztatásként hat, és „helyrerakja a lelket”. S bár anyagi juttatás nem jár velük, erkölcsileg, szakmailag kétségtelenül sikert, elismerést jelentenek.

■ GYARMATI GÁBOR

Imádság hazánkért

■ SZÉLL BULCSÚ

Imádság vasárnapja van. Rogate. Imádkoztatok... Szoktunk-e imádkozni azzal a hittel, hogy biztosan meghallgatja az Úr? Hogy nem a négy falnak beszélünk. Hogy erő van az imában. Hogy Istenünk ajándékai érkeznek általa a földre, amelynek nagy szüksége van arra, hogy többet kapjon, mint amit saját maga elérhet. Hogy többet és jobbat kapjon, mint amit elgondol, hogy szüksége lenne rá.

Most legyen példánk Magyarország és az érte mondott ima.

Nem tudom, hányan imádkoznak Magyarorszáért. Tízezren, száz ezren, tízmillióan – esetleg tizenötmillióan? Téma-e még a hazáért való imádság? Vagy a kör szűkebbre záródott? Azért a családért, a család tagjaiért még imádkozunk. Vagy már csak önmagunkért?

A kérő imádságban valamit szeretnénk kapni Istentől, a hálaadó imában megköszönjük, amit kaptunk, a dicsőítésben pedig egyszerűen magasztaljuk Istent, azért, aki ő. Mert jó a közelében lenni, hozzá tartozni. Jó élni és vele az örök cél felé haladni.

Most a kérő imádságról beszélünk. Mert azzal kezdődik minden, hogy Istenhez fordulunk. A hazánkért is. És biztos, hogy ha jobb a hazának, akkor jobb lesz nekünk is. Mégis sokan az egyéni haszonért fölálloznak a nemzet nyereségét. Inkább az ő helyzete javuljon egymillióval, még ha ezáltal az ország veszít is tízmilliárdot...

De hát nem pénzen mérjük a hazát: erkölcsön, tudáson, hiten, polgári életmódon. És ezzel kapcsolatosak lehetnek az érte mondott imáink is.

Sokan mondják: már nem tudok semmit tenni, de még egyet igen: imádkozom. Ez is jó. De tisztában vagyunk-e az imádság működésével és erejével? Hogy az nem az utolsó kell, hogy legyen, hanem lehet az első is? Isten elé vinni a hazát, amikor még nincs nagyobb baj. Hogy óvja ezután is. Nem akkor kellene csupán imádkozni, amikor minden összedől, hanem mielőtt a rossz megtörténne, vagy mielőtt valami elkezdődik, valamit elkezdünk.

Hatalmas eszköz az imádság a hívő kezében. A legkisebb imádság is (amikor Urunk kezébe helyezzük a dolgokat) nagyobb hatású, mint a legnagyobb emberi cselekedet. És Isten legkisebb cselekedete is nagyobb, mint a legnagyobb emberi tett. Sok dolgunk között el ne felejtjük Luther mondását: „Ma nagyon sok dolgom van, többet imádkozom.” Sajnos mi

ezt sokszor fordítva gyakoroljuk: ha valami elmaradhat, az az imádság. De fogalmazzunk így: Elmaradhat-e, hogy Isten kezébe tegyem dolgaimat? Hogy az Ő vezetését és segítségét kérjem? Hogy többre jussunk, mint a saját legnagyobb erőfeszítésünkkel? Hogy örök értékek teremjenek életünk nyomán?

Így már világosan látjuk: nehéz időkből is, amilyenben hazánk és a világ most van, van értelme, sőt súlya a kitérő imádságnak.

Isten idején válaszol, idején cselekszik. De a maga módján és mégis bizonyosan.

Imádkozunk hát, vigyük az Úr királyi széke elé hazánk sorsát, az erkölcsei szükségét, a lelki tisztaságot és tisztánlátást, a gazdasági rendet, történelmünk és nagyjaink megbecsülését, önállóságunk megmaradását – és a lelki ébredést. Erre van szükségünk, hogy megmaradjon, és boldog legyen.

„Mindig imádkozni kell, és meg nem restülni” – int Jézus a kérő özvegy példázatában. Hűséges imádkozókat keres Isten. És erre van szüksége magyar hazánknak is. Akik először imádkoznak, aztán cselekednek. Hazánkért, a világért, mindenért és mindenkiért.

Az egyik gyülekezetben az év elején cédulákat osztottak szét, rajta a tagok neveivel. Mindenki vállalta, hogy egy évig imádkozni fog azért, akit kihúzott. Egy fiatalasszony csalódottan látta, hogy az ő nevét egy öt éves kislány húzta ki: „Mit tud ez rólam? Mit tud ő velem kapcsolatban imádkozni?! Kár, hogy nem más húzta ki a nevemet.” Aztán egy hónap múlva a gyermek édesanyja odament hozzá, és azt mondta: „Képzeld, a kislányom esténként megáll az ágya mellett, a menny felé tekint, széttárja a kezét, és átszellemült hangon így imádkozik: Évike, Évike.” Ekkor az asszony megdöbben. „Hát lehet ennél komolyabb imádsága valakinek is? Mint az Úr előtt hordozni egy kedves személyt, órá bízni jobban-rosszban egyaránt gyermeki hittel?!” Magát megalázva fordult az Úrhoz, a bocsánatát kérve. És ezután azért az emberért, akinek a nevét ő húzta, még bensőségesebben, konkrétan tudott imádkozni.

Hazánkért is így imádkozunk. Ahogy Erkel és Katona József mutatja be a *Bánk bán*-ban a hazaszeretetét: „Hazám, hazám, te mindenem...” Most, Radnóti évében hangsúlyos az ő üzenete is: „Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, / nekem szülőházam...” – Imádkozol érte?

Az alábbi imádságok és idézetek Madocsai Miklós *Imádságmozai*k I. című könyvéből valók. (A kötet ajánlója a 11. oldalon olvasható.)

Rogate

Ó, Szeretet, Te vagy meg-hitt alkonyati fényem. Ha egyszer életem estéje elérkezik, engedj szelíden nyugovóra térnem, és megtalálnom azt a békeséget, amit szeretteidnek készítettél. Végtelen jószaggal takard el gyarlóságomat és szegény életem minden hiányosságát, hogy lelkem üdvözítő szeretetedben elrejtőzve megvigasztalódjék. Most azért Neked ajánlom életemet és lelkemet. Add, hogy Benned békeségben megpihenhessek. Ámen.

■ HELFTAI NAGY GERTRÚD (13. század)

FOTÓ: JUHÁSZ LILLA

Legyen naponta néhány perced magányos csöndre. Egyszerűen és természetesen beszélj Istennel, és mondd el neki mindazt, ami szíveden van. Nincs szükség arra, hogy különleges módon fogalmazz meg mondanivalódat. Szólítsd meg Istent saját szavaiddal, biztosan megért.

■ THEODOR BOVET (20. század)

FOTÓ: VITÁLIS JUDDIT

Imádkozunk minél többet, ha tehetjük, de sohasem azzal az önelégült érzéssel, hogy most jól kiimádkoztam magam. Isten mindig többet érdemel, mint amennyit mi nyújthatunk neki. Viszont ha a világ zúduló bajaiban és életünk forgatagában egy-egy imatöredéket tudunk csak magunkból kicsiholni, higgyük el: ez a kevés sem kevés. A leg-egyszerűbb szó is az isteni kegyelem mélységeivel hozhat kapcsolatba bennünket. A Szentlélek Isten tegye beszédesé a kővé keményedett imákat.

■ BELLON GELLÉRT (20. század)

Oratio œcumenica

Mindenható Istenünk! Hálát adunk, hogy mindig és mindenhol megszólíthatunk. Hallgass meg minket most is, mikor gyülekezetünk közösségében imádkozunk hozzád. Adj őszinte szavakat és bízó reménységet, hogy meghallgatsz minket.

Imádkozunk azokért, akik nem tudnak megszólalni. Az egész teremtett világért, környezetünkért és az elkövetkező generációkért, hogy ne vegyünk el életlehetőségeiket.

Imádkozunk azokért, akik nem akarnak megszólítani téged. Emberekért, akik elvesztették hitüket, akik nem ismernek téged, akik túl magabiztosak ahhoz, hogy hozzád forduljanak. Ébressz bennük vágyat, hogy megszólítsanak.

Imádkozunk azokért, akik első imádságaikat mondják gyermeki őszinteséggel. Gyermekéért, akik

családi körben vagy iskolában összekulcsolják kezüket, és a hozzád vezető szavakat keresik. Szülőkéért, nagyszülőkéért és tanárokért, akik imádkozni tanítanak. Óvd meg a felnövekvő generációt, hogy hozzád hűségesen élhesse életét.

Imádkozunk mindenkiért, aki ma a terített asztal mellett hálát ad neked. Add, hogy ne felejtjük, mindenünk tőled kapott ajándék, ami felelősségre hív. Minden szükségét szenvedő, a bizonytalan mindennapi kenyérért aggódó emberért könyörgünk, jusson számukra munka és kenyér.

Imádkozunk azokért, akik egyedül vannak. Adj számukra társakat, akikkel megoszthatják életüket.

Egyházadért imádkozunk. Legyen a hozzád forduló emberek lelki hajléka, a bizalom, a hit és a remény kö-

zössége. Köss össze minket az imádságban. Hallgass meg minden imádkozó ember őszinte fohászát, bárhol a világon, bármilyen nyelven vagy vallásban szólít meg téged. Tedd az egész emberiséget szeretetben hozzád forduló közösséggé. Add, hogy egymásért és ne egymás ellen szóljunk hozzád.

Imádkozunk azokért, akik életük végén feléd fordulnak. Légy ott azokkal, akik hozzád készülnek. Adj nekik és családtagjaiknak élő reménységet.

Hálás emlékezzettel állunk meg most, mikor azokra gondolunk, akik előrementek közülünk. Egyesíts minket egykor az örök élet fényében, hogy minden szavunk, amely most csak töredékes reménység és bizonytalan keresés, a te teljességben találjon választ. Ámen.

FOTÓ: MENYES GYULA

vasárnapja

Uram, Istenem! Kérlek, gyomláld ki lelkemből a gonosz Ellenség magvetését, és vesd el szívembe megismerésemnek és a jó cselekedeteknek magvát. Segíts, hogy tetteimmel és akaratommal egyedül Neked szolgáljak, hogy törvényedet megértsem, és csak Téged keressek. Adj nekem hálás szívet, szeretetet, hitet, mindazt, ami lelkem javára szolgál. Ámen.

■ KOLUMBÁN (6. század)

Urunk, Te mindent titokzatosan igazgatsz, és mindenhol el vagy rejtve. A magasban jelen vagy, és a magasság nem érez Téged. A mélyben ott vagy, és lényedet az sem fogja körül. Csodálatos vagy Te, akárhol is keresünk. Közel vagy és mégis távol: ki ér föl Hozzád? A kutató lélek minden érzésével sem képes erre! Csak a hit közelít meg Téged, csak a szeretet, csak az imádás. Ámen.

■ EFRÉM (4. század)

Szentséges Isten, Te vagy a szeretet és a szeretet gyakorolásának célja. Te vagy a bölcsesség, Te vagy az irgalom, Te vagy a hosszútűrés. Te vagy a biztonság, Te vagy a nyugalom, Te vagy az öröm és a boldogság. Te vagy a mérték és igazságosság. Te vagy a reménységünk, bizodalomunk, nagy gyönyörűségünk. Te vagy az örök életünk, nagy, csodálatos Úr, mindenható Isten és irgalmas Üdvözítő. Ámen.

■ ASSISI FERENC (12. század)

Olyan sokat vétünk a Miatyánk ellen. Nem véletlenül írta azt Luther Márton, hogy a Miatyánk a legnagyobb mártír. Olyan sokat kell szenvednie amiatt, hogy sokszor lélek nélkül és figyelmen kívül ledaráljuk, elhadarjuk. Úgy teszünk, mintha imádkoznánk, s közben csak a szánk jár, de gondolataink egészen másutt vannak.

■ CSERI KÁLMÁN (21. század)

Szentséges Isten, Te vagy a szeretet és a szeretet gyakorolásának célja. Te vagy a bölcsesség, Te vagy az irgalom, Te vagy a hosszútűrés. Te vagy a biztonság, Te vagy a nyugalom, Te vagy az öröm és a boldogság. Te vagy a mérték és igazságosság. Te vagy a reménységünk, bizodalomunk, nagy gyönyörűségünk. Te vagy az örök életünk, nagy, csodálatos Úr, mindenható Isten és irgalmas Üdvözítő. Ámen.

■ ASSISI FERENC (12. század)

Urunk, Istenünk, taníts minket helyesen imádkozni. Kormányozd életünk hajóját magadhoz, aki nyugodt kikötője vagy a viharoktól megtépázott lelkeknek. Mutass irányt! Újítsd meg bennünk az engedelmesség lelkét. Szentlelked zabolázza meg szeszélyes érzéseinket. Erősíts minket, hogy törvényedet megtartsuk és csodálatos, üdítő jelenlédnek örvendezzünk. Tied a dicsőség és dicséret most és örökké. Ámen.

■ BAZILEUS (4. század)

Az igazi zenekedvelő nem az utolsó pillanatban érkezik a hangversenyre, mert így az utca zajából átmenet nélkül nem jutna művészi élményhez. Ez az imádságra is érvényes. Ezért fontos az ima előtti összeszedettség, hogy az imádkozó elköszülő gondolatait és érzelmeit az imádságra összpontosítsa.

■ HETÉNYI VARGA KÁROLY (20. század)

FOTO: BODA ZSUZSA

Hallgatni ezüst, imádkozni arany

Kálvin az imádságról

► Kálvin János a Szentírás alapján grandiózus szellemi rendszert épített fel legjelentősebb művében, az *Institutióban*. Azért tudta ezt megtenni, mert imádkozó, Istennel beszélgető, társalkodó ember volt. S mert az ima naponta Isten felé kinyújtott kezét jelentett az életben, ezért tudta lelkigondozni, nagy beleérzéssel istápolni a rábíztakat s levelezésével Európa sok részén a tanítására és lelki tanácsaira vágyó pásztorokat, gyülekezeteket, de arisztokratákat és a szellem nemeseit is, akik az új hit iránt érdeklődtek. Mit jelentett neki és nyomában a református szemlélet szerint másoknak is az imádkozás? Német testvérhónlapunkon *Barbara Schenk* ajándékozta meg az érdeklődőket két kitűnő összeállításával. Az egyikben Kálvin imáiból közöl egy tucattal, a másikban az imádság Kálvin szerinti értelméről, céljáról ír. Ezek a publikációk vezetik gondolatainkat és ismerkedésünket az imádkozó genfi reformátorral.

Reformátorunk igen nagyra értékelt az imádságot. „A hit legkiválóbb gyakorlási lehetősége”, „az emberek érintkezésmódja Istennel”, „a kegyesek bizalmas beszélgetése a Mindenhatóval” – olvashatjuk visszavisszatérőleg írásaiban, prédikációiban és igemagyarázataiban ezeket a megállapításokat. Az *Institutióban* a III. könyv XX. fejezetében jó hetven oldalt, ötvenkét szakaszt szentel ennek a minősített emberi cselekvésnek. A fejezetnek ezt a címe adta: „Az imádságról mint a hit legfőbb gyakorlásáról, amellyel az Isten jótéteményeit naponként elveszjük”.

Mi történik az imában?

Ennek révén juthatunk azoknak a kincseknek a birtokába, melyek számunkra az Atyánál vannak elérhetővé. Ugyanakkor a kommunikáció, a beszélgetésnek, a társalkodásnak, az igazi, (Isten)társas életnek kiváltképpen való formája: „Az imádság ugyanis az embereknek Istennel való bizonyos társalkodása, amely által az ég legszentebb helyébe hatolva, Istent személyesen figyelmeztetjük az Ő ígéreteire.” (Inst III 20,1)

Az egyik leghűségesebb Kálvin-tanítvány négyszáz évvel később a bázei nagy teológiai rendszeralkotó, *Karl Barth*. Az *Institutiót* terjedelmileg többszörösen meghaladó, szintén monumentális teológiai eszmekatedrálisában, a *Kirchliche Dogmatikban* (Egyházi dogmatika) olyan ablakokat nyitott ki az imádság dimenziójára, melyek tanítómestere gondolatait szárnyaltatják tovább.

A *Miatyánkról* írt magyarázatában, de az említett dogmatikában is így ír több helyen az imádságról: „Ez a vágyakozás aktusa. Nem csak az ajkak művelete, mivel Isten szívünk ráfigyelését, Tőle való függését, sőt: Rajta csüggését várja el tőlünk... Az ima kapcsolatot létesít Isten és közöttünk, ennek révén tudunk Vele együttműködni. Isten arra hív, hogy Vele éljünk, s mi az imában, majd életünkkel ezt feleljük: Igen, Atyám, Veled akarok élni.”

Az imában tehát Kálvin szerint megvalósul a legmagasabb rendű kommunikáció, az (Isten)társalkodás és az ő nekünk szánt javainak az átvétele. Egyben annak a szabad függőségnek a létrehozása, amely a hitnek és a vallásosságnak legősibb lelki reflexe, hiszen a re-ligio ezt a visszatalálkozást jelenti Istennel, akit az emberek ezért-azért elhagytak.

Mikor és hol imádkozzunk?

Az Ige szerint: „Szüntelenül imádkozzatok! Mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra.” (1Thessz 5,17–18)

Az imádság tehát Isten akarata, s

ezt szüntelenül és hálát adva kell gyakorolnia a keresztyén embernek, amint – írja Kálvin – erre Pál apostol is példát adott. „Isten azt akarja, hogy a legnagyobb kitartással, mindenkor, minden helyen és helyzetben és minden dologban emeljük fel imádságunkat Istenzhez, hogy mindent Őtőle várjunk, mindenért Őt dicsőítsük, mivel Ő minduntalan okot is ad nekünk arra, hogy Őt magasztaljuk és imádjuk!” (Inst III 20,28)

Csodálatosan bontja ki Kálvin az imádság műfaji gazdagságát is. „Kérve és könyörögve öntjük ki kívánságainkat Isten előtt akkor is, amikor azokat kívánjuk, amik az Ő dicsőségének terjesztésére s nevének megdicsőítésére szolgálnak, és akkor is, amikor az Ő jótéteményei után óhajtozunk, amik nekünk hasznunkra válnak. A hálaadás által pedig az Ő irántunk való jótéteményeit méltó dicsérettel illetjük akkor, amikor minden jót, ami minket ér, örömmel tudunk be az Ő bőkezűségének.” (Inst III 20,28)

Majd lejjebb így folytatja: „A dicséret és a hálaadás áldozatában pedig semmiféle megszakítás sem történhetik bűn nélkül, mivel Isten nem szűnik meg jótéteményt jótéteményre halmozni azért, hogy minket, bár renyhék és lusták vagyunk, háládatosságra kényszerítsen. Szóval az Ő jótéteményeinek olyan nagy és olyan kiterjedt bősége borít el bennünket, olyan sok és olyan nagyszerű csodáit láthatjuk mindenütt, bármerre tekintünk is, hogy sohasem fogyunk ki az okokból és anyagból arra, hogy Őt dicsőítsük, és Neki hálát adjunk.” (Inst III 20,28)

De – figyelmeztet Kálvin – az imádságban sem miénk a főszerep, ez szereptévesztés lenne, mégpedig igen-csak alapos! Egyedül Krisztus az, aki megszentelt imáinkat. „Krisztus közbenjárása szenteli meg a mi könyörgéseinket, amelyek különben nem tiszták, azonképpen az apostol azon parancsával (Zsid 13,15), hogy Krisztus által ajánljuk fel a dicséretnek áldozatát, arra int bennünket, hogy Isten nevének dicsőítésére a mi szánk nem elég tiszta, ha Krisztus papsága által nem jár közbe!” (Inst III 20,28)

Tehát a könyörgésben, az imában ilyen lelki alkotóelemek által épül föl hódolásunk: kérés, hálaadás, dicsőítés, magasztalás, imádat. Vajon ez a gazdagság mennyire van jelen gyülekezeti/szószerű és egyéni vagy kiscsoportos, családi imáinkban? Erre is vonatkozik Kálvin megjegyzése: „Bár ez a szüntelen imádkozás kinek-kinek kiváltképpen a saját és magánimádkozására vonatkozik, némiképpen azonban az egyház nyilvános imáit is érinti!” (Inst III 20,29)

► Folytatás a 10. oldalon

Imádkozni arany

► Folytatás a 9. oldalról

Egy imapélda

A kispróféták alapján írt imái közül az egyik a külső szegénység és a belső gazdagság viszonyáról szól: „Mindenhátó Isten! Te alászálltál miközben, s arról is gondoskods, amire nekünk ebben a földi életben szükségünk van, és ami hasznos. Kérünk Téged, engedd meg, hogy mindenben Rád hagyatkozzunk. Add reánk áldásodat, hogy semmiféle kényszerítést vagy erőszakot ne kövessünk el senkivel szemben, sőt még ennek a gondolatától is távol tartjuk magunkat. Így hadd tanuljunk meg ezen a világon elhordozni a szegénységet, mégpedig úgy, hogy közben belső békénk és megnyugvásunk el ne vesszen, sőt inkább abban a lelki gazdagságban növekedjék, amit Te az evangéliumban kínálsz nekünk...”

Hogyan és hol?

Kálvin józanságra int, és óvva óv a sokbeszédűségtől az imában: „A szüntelen való imádkozásnak továbbá semmi köze sincs a sokbeszédűséghez, amelyet nekünk Krisztus is megtiltott (Mt 6,7). Ő ugyanis nem tiltja meg azt, hogy hosszasan, gyakran vagy nagy buzgósággal imádkozzunk, de azt igenis megtiltja, hogy abban bizakodjunk, miszerint mi kicsikarhatunk valamit Istentől, bőbeszédűséggel tömve tele az Ő fület, mintha emberi módon kellene Őt valamire megnyernünk.” (Inst III 20,29)

A „Hol imádkozzunk?” kérdésre igazából az Ige alapján ez Kálvin válasza: mivel az imádság célja az Istenhez emelkedés akár hálaadásban, akár segélykérésben, ezért annak igazi helye a szívben-lelekben van. Mennyei Mesterünk is azt parancsolta meg nekünk, hogy belső szobánkban beszéljünk övele (Mt 6,6). Ezzel Jézus nem arra utalt – folytatja érvelését Kálvin –, hogy más helyen ne lehetne imádkozni (templomban, nyilvános helyeken), „hanem azt mutatta meg, hogy az imádság valami rejtett dolog, amely leginkább a szívben lakozik, másrészt pedig a szívnek minden zavaró gondtól távol lévő nyugalomát követeli meg” (Inst III 20,29).

Azért, hogy az egyház közös imái nehogy megvetés tárgyává legyenek, Isten „hajtanta kiváló mondásokkal ékesítette fel, különösképpen amikor a templomot az imádság házána nevezte. Ezzel ugyanis azt is kijelentette Isten, hogy az imádság az Ő tiszteletének legfőbb része, és hogy a templom zászló gyanánt állítottatott fel azért, hogy a hívek abban közakarattal gyakorolják magukat az imádságban” (Inst III 20,29).

Láthatjuk tehát, hogy Kálvinnak mind az egyéni, mind a nyilvános, közakarattal gyakorolt imára vonatkozó gondolatai ötszáz év után is szerfelett aktuálisak, mit sem veszítettek érvényükből, mert az Igére, nem pedig emberi vélekedésre támaszkodnak.

Mikor, mit?

Nem mindig egyformák a körülmények, amelyek imára készítenek vagy akár kényszerítenek minket.

Hogyan is fogalmaz Kálvin? „Ha valaki azt hozná fel, hogy nem mindig egyforma szükség kényszerít minket az imádkozásra, ezt én is elismerem. S éppen ezt a különbséget nagyon szépen adja elő Jakab, midőn így szól: »Szenvéd-e valaki köztetek? Imádkozzék! Öröme van valakinek? Énekéssel dicsérje Istent!« Tehát maga az általános emberi érzés hozza magával, hogy Isten, mivel túlságosan is restek

vagyunk, amint a dolog kívánja, erősebben indítson minket a buzgó imádságra... Minél jobban szorongatnak minket a bajok, a csapások, a félelmek és a kísértések másféle nemei, annál szabadabb utunk nyílik az Istenhez, mintha csak Ő maga hívna minket magához.” (Inst III 20,7)

De mi van azokkal, akik nem tudnak imádkozni? Isten gondviselése azt jelenti, hogy ő nyitva tartja szemét, s felhossa napját jókra és gonoszokra egyaránt. „Ébren vannak tehát Istennek szemei, hogy a vakoknak az ő szükségükben segítségükre jöjjön! Viszont Ő hallani akarja sóhajtásainkat, hogy irántunk való szeretetét még jobban bebizonyítsa. Igaz mind a kettő, hogy nem szunnyad és nem alszik az Izrael őrizője (Zsolt 121,4).” (Inst III 20,3)

Kálvin felhívja annak döntő fontosságára is a figyelmet, hogy az ajkak imája és az élet imája összhangba kell hogy kerüljön bennünk! A Zsolt 148-ról 1554. szeptember 30-án tartott igehirdetésében így fogalmazott: „Amikor ajkunkat az Ő dicséretére nyitjuk, akkor egész életünknek kell választ adnia, s életünknek az ajkak imádsásával kell egyesülnie!”

Kálvin teológiájának és életének kutatója, *Eberhard Busch* a reformátor gondolatai nyomán így fogalmaz könyvében: „Nemcsak »potya« kegyelem van, hanem »potya« imádság is. Ez az, amikor valaki saját felelősségét az imában áthárítja Istenre. Istentől várja el azt, ami pogány énjének tetszésére van. Másrészt ott van az a szélsőség is, hogy valaki munkamániásan dolgozik, s nem imádkozik.” (E. Busch: *Reformiert – Profil einer Konfession*, 121)

Mindkét szélsőséget, tehát a felelősség áthárítását Istenre meg az imát nélkülöző munkaőrületet is kerülni kell. A középkori, de a reformáció által átvett jelmondattal ebben is a józan utat mutatja: „Orando et laborando” – „Imádkozva és dolgozva” s nem fordítva vagy egyiket kiiktatva töltjük be földi küldetésünket.

Az észak-svájci református egyházak 2005-ben kampányt folytattak Kálvin szellemében a nyilvánosságban. Sokféle módon publikált gondolatokat ezzel a szlogenel tárták a nyilvánosság elé: „Hallgatni ezüst – imádkozni arany”. Igen, ezt az aranyt is értékesebb szemléletet, magartásmódot, egyházi és hívő kiállást hagyta ránk Kálvin. Nem térünk ki a világ gondoljaitól, nem fordítunk hátat neki, hanem Isten színe előtt keressük imában, igemegértésben, igemegélésben, szóban és tettben felelősségünk konkrét formáit.

Egy imapélda

Ez 1,24-hez csatlakozva Kálvin így fogalmazza meg imáját: „Mindenhátó Isten! Messze vagyunk Tőled zarándokutunkon. Ezért azt szeretnéd, hogy mi mindennek ellenére Igéd tanítását követve a helyes utat válasszuk, s azon maradjunk, hogy aztán végül erről le nem térve eljussunk Tehozzád. Kérünk arra, hogy hit által láttasd meg velünk, ami rejtve még, hogy egyedül Rajtad csüngve s egyedül a Te előrelátásodra hagyatkozva szilárdan higgyük, hogy gondoskods életünkről és üdvösségünkről, aminek következtében mi valóban biztonságban érezzük magunkat. Mert még ha a legádázabb vihar is tör ránk, mi akkor is teljes nyugalomban maradjunk, míg végül az örök és lelki nyugalomhoz eljutunk, amit a mennyeiben már elkészítettél számunkra a mi Urunk, Krisztus által. Ámen.”

■ DR. BÉKEFY LAJOS

KÖSZÖNTJÜK AZ EGYSÉGES MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ ELŐLÉPTÉVEL MEGSZÜLETETT GONDOLATA Mára valósággá érett. Az egységes Magyar Református Egyház alkotmányának május 22-ei, debreceni aláírásáról a közszolgálati televízió több műsora is tudósít.

Történelmi lépés előtt a magyar reformátusság

► A Kárpát-medencei református egyházak egyesülésének öt évvel ezelőtt megszületett gondolata mára valósággá érett. Az egységes Magyar Református Egyház alkotmányának május 22-ei, debreceni aláírásáról a közszolgálati televízió több műsora is tudósít.

Az öt évvel ezelőtt megtartott népszavazás után a történelmi egyházak, ezen belül a református egyház különösen fontos feladatuknak tekintették az országhatárokkal elválasztott magyarság szellemi egyesítését. E munka eredménye, hogy az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki, délvidéki és az anyaországi reformátusok vezetői 2009. május 22-én Debrecenben alkotmányozó zsinatra ülnek össze, és kézjegyükkel látják el az egységes Magyar Református Egyház alkotmányát.

„2005-ben kimondtuk, hogy aki a magyar református egyházhoz tartozónak vallja magát, éljen bárhol a világban, és legyen magyar vagy más anyanyelvű, az tagja a közösségünknek” – méltatja az eseményt *Bölcskei Gusztáv*, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke, majd hozzáteszi: „Az egyesülés gondolata felvetette a kérdést: mi len-

ne, ha közös alkotmányunk lenne, amelyet minden egyház beillesztene saját jogrendjébe? Úgy, ahogyan a

Generális Konvent munkacsoportjai egyházi, liturgiai, dogmatikai kérdésekben fogalmaztak meg egységes álláspontot.

Az egységesítés nem jelent uniformizálást, a határon túl élő reformátusok továbbra is megőrzik történelmi hagyományait, sajátosságait alapult hitéleti autonómiájukat. A felvidéki reformátusok – tekintettel az államtól való anyagi függésükre és nagyszámú szlovák anyanyelvű hívőkre – megfigyelőként vesznek részt a tanácskozáson és a ceremónián.

Május 22. egyben a hálaadás ünnepe, Debrecenbe több tízezer vendéget várnak.

A Kárpát-medence református templomaiban egyszerre kondulnak meg a harangok, a civisváros központján áthaladó menet pedig az összetartozást szimbolizálja. ■ Cs. Z.

FOTO: PINTÉR DOROTTYA

A debreceni Nagytemplom

tagállamok is átvesszik az Európai Unió jogrendjét.”

Az ünnepélyes aktust több évig tartó szakmai munka előzte meg. A

A Magyar Televízió kiemelt figyelmet fordít az egységes Magyar Református Egyház alkotmányának ünnepélyes aláírását övező ünnepségre. Május 22-én az *Ablak* élő adásban tudósít Debrecenből (16.00, m1), este *Református egység* címmel egyórás összeállítás foglalkozik a nap legfontosabb eseményeivel (19.30, m2). Az esti *Híradó* és a hétfő reggel jelentkező *Kárpát expressz* szintén beszámol az ünnepségről (május 25., 5.23, m1, m2; ismétlés 11.05, m2). A pünkösdvasárnapi *Református magazin* fő témája szintén a jeles naphoz kötődik.

A kálvini alapelvek ma is alkalmazhatók

► *Márkus Mihály* nyugalmazott püspökkel, a Magyarországi Református Egyház Kálvin-bizottságának elnökével a Kálvin-év ünnepélyes debreceni megnyitója előtt beszélgettünk.

– *Kálvin végakarataival mennyire egyeztethető össze, hogy ünnepeljük őt?*

– A kálvini alapelvekből ugyan jól kirajzolódik, hogy egyedül Istené a dicsőség, de Isten választott szolgáit is megbecsülés és tisztelet illeti.

– *A katolikusok is így hivatkoznak a szentekre, és példaképek állítják őket a hívőknek. Kálvin is lehet példa a reformátusok számára?*

– Kálvin családi élete sajnos nem úgy alakult, hogy az nemzedékek számára példává válhatott volna. Ami az evangélikusoknál *Luther Márton* családi élete, az nálunk *Bullinger Henrik* zürichi lelkész és családja példája a sok gyermekkel, a mellettük folytatott lelkesítő szolgálattal és a lelkészgyerekek gyülekezetbe illeszkedésével. Kálvinra jellemző az önfeláldozás, a hűség, az életet át tartó szívós munka, az Isten dicsőségéért mindenre képes személyiség – ez viszont feltétlenül követhető példa.

– *Mennyire kálvinisták a magyar reformátusok?*

– A 16. század teológiai fejlődése során a magyar reformátorok számos tényezőt vettek át más reformátoroktól is. Évtizedeken, évszázadokon át kimutatható volt *Zwingli*, *Bullinger*, de *Luther* és *Melanchthon* hatása is.

Eleink ismerték Kálvin életművét, de egy sajátos magyar református rendszert gyártak össze, ami nem volt kizárólagosan kálvinista, és

amiben megtaláljuk a különböző teológiai irányzatok közötti szálakat. A 19–20. század fordulóján volt egy nagy, úgynevezett történelmi kálvinista ébredés, ami Hollandiából indult, Svájcban is kisebb hullámokat vetett, és minket, magyar reformátusokat is átjárt, de nem lett belőle a tel-

– *Kik képviselik egyházunkban a szigorú kálvini kegyességet?*

– Nevesíteni nagyon nehéz lenne. Cikkemben, tanulmányokban lehet olvasni nagyon szigorú kálvini álláspontokat.

– *Említette, hogy lutheri vonások is megfigyelhetők az egyházunkban. Tudna erre példát mondani?*

– A reformáció első száz évében nem működött presbitérium Magyarországon, mert az egyházalkotmány tekintetében nem a presbitéri, hanem a konzisztoriális rendszer, a wittenbergi példa volt az erősebb. Volt ugyan egy vezető közösség, de ennek zömében lelkészek voltak a tagjai. Kálvin idejében Genf egy városállam, gyakorlatilag egy gyülekezet volt. Ezzel szemben a lutheri egyházalkotmány tartományi egyházzal számolt, ahol azonnal föl kellett építeni a belső egyházi szervezetet, és ezt a lelkészekre lehetett építeni. A magyar reformátorok ezt a példát hozták át, és csak ezután fejlődött ki fokozatosan a presbitéri rendszer.

– *Kálvin mely gondolatai lehetnek megszívlelendők a ma embere számára?*

– A kálvini alapelvek a mai viszonyok közt is jól alkalmazhatók. Ennek oka, hogy a reformátor magába gyűjtötte az ókori és a középkori teológia legjavát, és ezt egységes rendszerre gyúrta. Tehát ha hozzá nyúlunk vissza, nem rossz helyen keresgélünk. *A keresztyén vallás rendszere* című mű tele van ma is meg-szívlelhető teológiai, társadalompolitikai alapelvekkel, melyeket kreatív módon nyugodtan lehet a mai viszonyaink között is alkalmazni.

■ KISS SÁNDOR (Forrás: *Reformátusok Lapja*)

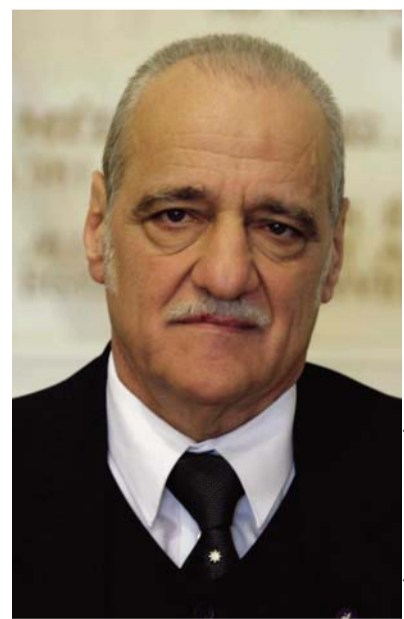

FOTO: KALOCSAI RICHARD

MENNYBEMENETEL ÜNNEPE – ÉZS 40,27-31

Hol a menny?

Az Úr Jézus mennybemenetelének ünnepe nem azért szorult perifériára, mert hazánkban – számomra érthetetlenül – még mindig munkanap. Akárcsak a vízkereszt, mely a diktatúra által nem érintett európai országokban szintén munkaszünetes ünnep. Múltán, mert a karácsonnyal, húsvétal és pünkösdal együtt az egyházi esztendő öt főünnepe közé tartoznak. Mennybemenetel és vízkereszt ünnepének fénye azonban ott is megkopott, ahol a naptárak piros betűvel jegyzik.

Nem csak sorsát tekintve van hasonlóság e két ünnep között. Mindkettő Krisztus megdicsőüléséről szól. Vízkeresztkor az Atya mennyei szótának hangja hallatszik, mellyel a Jordán vízében megkeresztelkedett Fiáról tesz tanúságot, már itt a földön megdicsőítve őt. A húsvét utáni negyvenedik napra eső mennybemenetel ünnepén pedig a mennyei dicsőség fényes felhője rejti el a feltámadt Krisztust tanítványai szeme elől. A megdicsőülés témája az, ami a racionalizmussal fertőzött 21. századi kereszténység számára ezt a két ünnepet nehezen értelmezhetővé teszi.

Mennybemenetel ünnepén a nehézség mindenekelőtt az esemény nem biblikus megközelítéséből adódik. Ezt már Luther is felismerte. Amikor ellenfelei arra hivatkozva vitatták Krisztus testének jelenlétét az úrvacsorában, hogy Krisztus teste megdicsőülése óta a mennyben van, Isten jobbán, így válaszul érvelésükre: „Ha már most megkérdézzük tőlük, hogy mit neveznek ők az Isten jobbának, (...) olyan fordításokkal fognak előállni, mint ahogyan a gyermekeknek szokás mesélni egy képzeletbeli mennyről, melyben egy aranyos trónus áll, melyen a Krisztus főpapi főveggel és koronával a fején az Istennek jobbán ül, miként a festők festik... Kérdezzük tőlük: hol az a szentírás hely, mely az Isten jobbát egy helyre szorítja? (...) Az Írás arra tanít, hogy Istenek jobbja nem egy meghatározott hely, ...hanem hogy az az Istennek mindenható hatalma... Felfoghatatlan és korlát nélküli, minden kívül és fölül áll, ami van és lehetséges. Másrészt meg kell, hogy mindenütt legyen, lényegileg és

jelenlevően, még az utolsó falevélben is. (...) Mert az Isten az, aki mindeket teremt... De hogy megteremthessen és fenntarthatson valamit, kell, hogy ott jelen legyen, és teremtményét úgy bensőleg, mint külsőleg megteremtse és fenntartsa. (...) Úgy-hogy semmi sem lehet inkább jelenvaló minden teremtményben, mint az Isten maga az ő hatalmával. (...) Miként Szent Hiláriusz is mondja, Isten lényegileg jelen van mindenütt, minden teremtményben és minden teremtmény által, minden egyes részükben és tartózkodási helyükön, hogy tehát a világ tele van az Istennel, és az Isten egészen betölti, de nincsen általa korlátozva vagy határolva, mert ő egyidejűleg minden teremtményen kívül és fölül is van. (...) Ha megtalálta annak módját, hogy az ő saját isteni lénye teljességgel minden teremtményben és minden egyesben jelen lehet, igazabban, bensőségesebben, teljesebben, mint amilyen a teremtmény önmagában, és mégis egyik által sincsen korlátozva, úgyhogy ő minden dolgot körülvesz ugyan és betölt, de őt egyik sem képes körülvenni és betölteni és benne lenni: ne tudná annak módját is, hogy teste teljességgel sok helyütt lehessen, és mégsem legyen azokkal azonos, amikben jelen van? Nyomorultak vagyunk mi, emberek, mert Istent és az ő működését vélekedésünk alapján ítéljük meg, azt gondolván, hogy valami szabóval vagy napszámmossal van dolgunk. (...) És habár minden teremtményről mondhatom, hogy az Isten lakozik benne, de azt már nem mondhatom: ez az Isten maga. A Krisztusról azonban nemcsak azt mondja a hit, hogy az Isten benne lakozik, hanem azt, hogy (...) benne az Isten és az ember egy személy, és ez az Isten nagy műve és csodája, ami minden emberi értelmet csúffá tesz, és amihez a hitnek ragaszkodnia kell. (...) Hogy Krisztus az Isten jobbán ül, nem jelent mást, mint hogy ő ember voltában is mindenek felett áll, és mindenek alá vannak neki rendelve, és uralkodik felettük. (...) Hogy Úr legyen és uralkodjék, természetesen kell, hogy előbb lényegileg is jelen legyen az Isten jobbja által, mely mindenütt jelen van. (...) Mégis megfoghatatlan

AZ ÜNNEP IGÉJE

ő, és nem fogod megtapintani, (...) ha meg nem ígéri, és igéjével oda nem rendel egy bizonyos asztalhoz, és igéjével maga nem értelmezi a kenyeret: ...ez az én testem. (...) Mi tudjuk, hogy ez az Úr vacsorája..., mert az Úr nemcsak szerezte, hanem maga készíti is, és ő maga tartja is meg: ő maga a szakács, a pincér, az étel és az ital. ... [Ez a szentség] az ő szolgálatára és dicsőítésére szereztetett. De mivel szolgálunk neki? Azzal (...), ha ragaszkodunk hozzá, hogy teste és vére jelen van.”

Bár Krisztus Isten jobbja által mindenütt jelen van, számunkra megfoghatóan mégis csak az általa szerzett úrvacsorában van jelen. Amikor Isten hatalma jobbára emelte, ő maga dicsőítette meg ezzel. Mi azzal dicsőíthetjük, ha az úrvacsorában hittel valljuk jelenlétét – ez a summája Luther érvelésének.

„Krisztus ezen igéi: »ez az én testem«, »ez az én vérem«, még erősen állnak” című könyvében – melyből a fenti idézet származik – Luther bírálja azokat, akik tiltakoznak „az Úr vacsorája” elnevezés ellen, és a szentséget „a keresztények vacsorájaként” ünneplik, mintha az a hívők egymással való közösségének megtapasztalására rendeltetett volna. Ez a racionalizmus jegyeit magán viselő felfogás napjainkban is „korszerűnek” számít.

De ha még a „maradiság” bélyegét is vállalva úgy térdelünk az úrvacsorai oltár elé, hogy hitünkkel a testben és vérben valóságosan jelen lévő Krisztust dicsőítjük, akkor nemcsak a vele való találkozás és bensőséges közösség örömeiben lesz részünk, hanem tapasztalni fogjuk Ézsaiás próféciájának igazát is: „Akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnya kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.”

■ VÉGHELYI ANTAL

Imádkozzunk! Urunk, köszönjük, hogy igédben megszólítasz, és szentségeidben végtelenül közel jössz hozzánk. Add, hogy hitben valódi bizonyosságot nyerjünk arról, hogy te velünk vagy minden napon, a világ végezetéig. Ámen.

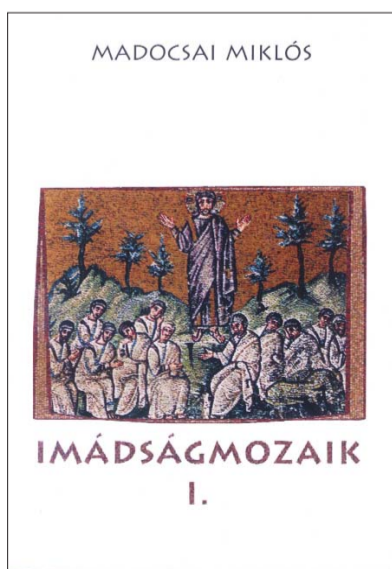
Imádságmozaik I.

Ezzel a címmel jelent meg válogatás Madocsai Miklós nyugalmazott lelkes tollából az első tizenöt évszázad keresztény imádságaiból.

Nem az egyház liturgikus könyveiben található imádságokból állított össze gyűjteményt, hanem ismert vagy alig ismert keresztény személyiségek imádságai közül hoz egyet-egy mintegy mutatónak, jelezve,

Istenem, vádol engem tetteim és szavaim sokasága. Sok bűnöm nyilvánvaló előtted. Ó, Uram, honnan jöhetne szabadulás, ha nem egyedül jószágodtól és kegyelmedtől? Ki adhatna bocsánatot rajtad kívül? Kérlek, mentsd meg a te szolgádat, és add örökkelvő ajándékodat, hogy igaznak találhassam ítéletedben. Ámen.

■ HRABANUS MAURUS (9. század)

hogy a közösségi-liturgikus rendbe foglalt és az úgynevezett személyes imádság sohasem állítható szembe egymással. Sokkal inkább feltételezi az egyik a másikat.

Az imádkozók életrajzi adatai,

gazdag történeti, egyháztörténeti és teológiai háttérismertetések, illusztrációk, a jelzett időhatáron már át-lépő, imádságra buzdító szavak, imádságos versidézetek kísérik az imádságokat.

A válogatás példa arra, hogyan lehet az elvileg magunkénak vallott első tizenöt század kereszténységét gyakorlatilag is a magukénak tekinteni és keresztény eleink imádságait a magunk lelkesége készítőiként és támogatóiként fogadni.

Az Imádságmozaikok I. cím folytatást ígér.

■ FEHÉR KÁROLY

Madocsai Miklós: Imádságmozaik I. Félév Kht., 2008. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható. Ára 1325 Ft.

Isten a barátom

Istenhez fordulni olyan, mint amikor valaki a barátjával beszélget – ezt alapította meg Uffe Schjodt dán kutató, az Aarhusi Egyetem tanára.

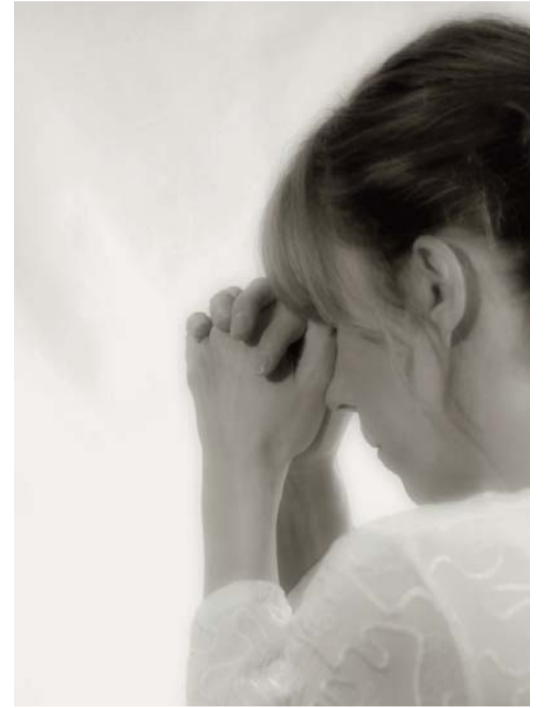
A New Scientist című tudományos szakfolyóiratban megjelent tanulmány szerint egy imádságban nincsen semmi misztikus. Az agy számára az Istennel való kommunikáció olyan, mintha az ember egy hús-vér jó baráthoz szólna.

A kutatók ugyanis hívő keresztények agyát vizsgálták meg olyan pillanatban, amikor azok éppen spirituális megnyugvást kerestek Istennel folytatott párbeszéd révén. A tudósok azt találták, hogy az agynak ugyanazok a területei aktivizálódnak ekkor, mint egy teljesen hétköznapi beszélgetés során. Viszont ez nem érvényes akkor, amikor valaki a Téliapóhoz fordul kívánságaival. Ha pedig a hívő emlékezetből mond el egy imát, akkor a memóriának csak azok a zónái lépnek működésbe, amelyek az ismétlést szolgálják.

Schjodt professzor hús hívőt kért meg először arra, hogy mondja el a Miatyánkot vagy pedig egy gyerekmondókát. A mágneses rezonancia mindkét esetben azt mutatta, hogy agyukban az ismétléshez kapcsolódó zónák aktivizálódnak. Aztán az volt a feladat, hogy beszélgessenek Istennel személyes imáik által, vagy pedig fogalmazzák meg ka-

rácsenyi vágyaikat a Téliapónak. Az első esetben a beszélgetés zónái élénkültek meg, mindenekelőtt a homlokleány azon területei, amelyek mások szándékainak és érzelmeinek megértésére szolgálnak, úgy, ahogy egy valódi beszélgetőpartnerrel szemben mindig történik. Ez azonban nem következett be a Téliapóhoz intézett kívánságok során.

Schjodt ennek alapján megállapította: aki Istennel társalog, annak számára ez olyan, mintha egy valós személlyel beszélgetne, ugyanakkor

a Téliapó nem vált ki hasonló hatást, mert az ember tisztában van ez utóbbi szimbolikus jellegével, és inkább tárgynak, legendának tekintti.

► MTI

HETI ÚTRAVALÓ

Áldott legyen Isten, mert nem utasította el imádságomat, szeretetét nem vontta meg tőlem. (Zsolt 66,20)

Húsvét ünnepe után az 5. héten az Útmutató reggeli és heti igéi kérnek: Rogate!

„Szüntelenül imádkozzatok!” (1Thess 5,17) Én „kiáltok a magasságos Istenhez, ő mellém áll mindenkor” (GyLK 712). Isten Krisztusért meghallgat: imádkozzatok! „Minden jó adomány és tökéletes ajándék felülről, a világosság Atyjától száll alá...” (Jak 1,17; LK) Jézus Urunk az imádság meghallgatását ígéri: „...amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. (...) kérjétek, és megkapjátok, hogy örömtök teljes legyen.” (Jn 16,23-24) Pál pedig ezt kéri: „...tartassatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért”, mert Isten „azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére” (1Tim 2,1.4). Luther úgy véli, hogy „nyomorúságos dolog a Krisztuson kívül lenni; s mert az imádság egyes-egyedül a hit műve, ezért imádkozni csak a keresztyén ember tud, Jézus nevében. Ezért aztán bizonyos is abban, hogy imádsága Isten tetszésére van.” Salamon e kéreése tetszett az Úrnak: „Adj azért szolgálódnak engedelmes szívet, hogy tudja kormányozni népedet”, s így teljesítette: „...olyan bölcs és értelmes szívet adok neked, hogy hozzád fogható nem volt előtted, és nem támad utánad sem.” (1Kir 3,9.12) Mózes külső támadók elleni győzelemért könyörgött állva, fölemelt, üres kezekkel; de kezei elfáradtak. „Ezért fogtak egy követ, és ő ráült. Áron és Húr pedig tartotta a kezét, úgyhogy két keze fölemelve maradt naplementéig. Így győzte le Józsué Amalékot és annak hadát.” (2Móz 17,12-13) Mi is kérhetjük Jézustól: „Uram, taníts minket imádkozni...” (lásd Lk 11,1-4) Mennybemenetel ünnepén az Úrra néző gyülekezetnek ígéri Jézus: „...ha felemeltem a földről, magamhoz vonzok mindeneket.” (Jn 12,32) Első könyvét Lukács így zárja: Jézus „felemelte a kezét, és megáldotta őket; eltávolodott tőlük, és felvitetett a mennybe. Ekkor leborulva imádták őt...” (Lk 24,50-52) S a másodikban folytatja: „...és felhő takarta el őt a szemük elől.” Rövid üzenetet kaptak: „Ez a Jézus (...) úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe.” (ApCsel 1,9.11) „Isten uralkodik a népeken, ott ül Isten szentségének trónusán.” (GyLK 708,6) Jézus, az Isten jobbára ült: közbenjár egyházáért. De ő nem csak a zsidók királya; ezt előre megmondta Pilátusnak: „Az én országom nem e világból való.” „En azért jöttem a világba, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról: mindenki, aki az igazságból való, hallgat az én szavamra.” (Jn 18,36.37) De mi tudjuk-e, ki is az út, az igazság és az élet? Hinnünk is kell benne, és szeretnünk őt! „A kegyelem legyen mindazokkal, akik el nem múltó szeretettel szeretik a mi Urunkat, Jézus Krisztust.” Áldás előtt Pál, pünkösd böjtjében, ezt is kéri: „Minden imádságokban és könyörgésekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által.” (Ef 6,2.4.18) Ma is: „Imádkozzatok...” „Keressetek...” „Zörgessetek...”

■ GARAI ANDRÁS

Érettségi

Bármerre járunk is az országban, így május–június táján gyakran látunk ünneplőbe öltözött diákokat az utcán. Érettségizők. Óhatatlanul saját ifjúkori emlékeinket idézik fel – legyünk akár öt, tíz vagy éppen ötven évvel túl a nagy megmérettetésen. „Hogy is volt akkor...?”

Igen, például akkor, amikor még nem volt internet, következképp letölteni sem lehetett volna a másnap matekérettségi-feladatsort. Sem mobiltelefon, amelyre egy jóakaró sms-ben megküldte volna a titkos adatokat – de azért a vizsga előtti estén a „mi időnkben” is híre járt az utcánkban, hogy másnap „bizonyosan” *Adyra és Kosztolányira* számíthatunk... Persze, nem úgy lett, de legalább némileg megnyugodtunk... Nem volt emelt szintű érettségi sem – aki tovább tanulni szeretett volna, jól tette, ha bőven tartalékolta energiát az újabb fordulóra is. És persze se szeri, se száma nem volt azoknak a bombabiztos tippnek, hogyan lehet a tanár orra előtt is puszkálni, mert hát ugye ki tudja fejben tartani négy év tananyagát... Érettségizni tehát mindig is kaland, izgalom volt, még ha azokban a napokban szívesen ki is hagytuk volna a nagykorúvá avatás, a számonkérés eme klasszikus formáját.

Miért is jutott ez eszembe? Nem (csak) nosztalgiaáni akarok. Egy gondolat jár a fejemben, róluk, a ma már talán kicsit irigyelt érettségizőkről jutott eszembe. A nagy nap előtti utolsó tanítási órán véste szívünkbe osztályfőnökünk: „Ne féljete. Higgyé-

tek el, ez lesz életeitek legkönnyebb vizsgája. Ennél csak nehezebbek jönnek.” Hittük is, nem is. Pedig azóta tudom, igaz volt...

Nem egyetemi, főiskolai számonkérések, nyelvvizsgák, munkahelyi felvételi interjúk, szakdolgozat-védések tettek túl azon a bizonyos, akkor hatalmasnak és félelmetesnek tűnő „elsőn”. Hanem egészen más, nem várt, de személyesen nekünk szóló, maximálisan megoldandó próbatételek. Vizsgák, amelyekben nem ünneplőben, áttanult éjszakák után, precízen kidolgozott tételsorokkal a kézben jelentünk meg. Hanem csak úgy jöttek, sokszor váratlanul, nem hagyva időt a felkészülésre, hirtelenül vagy ijesztően, és nem volt előlük menekvés. Ki-ki tudja legbelül, számára melyik volt az igazi, a legnagyobb, a nagybetűs megmérettetés.

Meg kell felelni, fel kell nőni feladatához, ép ésszel, emberként, teljes szívvel-lélekkel tenni, amit kell, akkor is, ha nehéz, ha keserves, ha fáj. Mert arra teremtettünk, hogy az életet, annak minden velejárójával együtt, elvegyük Isten kezéből.

Vizsgák, emberi próbatételek, ahol számot kellett és kell adnunk arról, kik vagyunk, mit tanultunk, mit hoztunk magunkkal, s mivé leszünk. Persze: bukások is, „rosszul kihúzott tételek” is várnak, de erő is, öröm is, siker is. Ma már tudom ezt, és nem félek, mert „vizsgáimon” ott van velem valaki: aki Tanítóm az életben – az örök Érettségik iskolájában...

■ K. D.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap...

Körülbelül tizennyolc éves lehettem, amikor elkezdtem golfozni. Volt egy szabály, amely kimondta: nem játszatsz csütörtök délután, szombaton, vasárnap és ünnepnapokon addig, amíg nagykorú nem leszel.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikortól kezdve ezeken a napokon is játszhatok, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor leérettségizem, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor jogosítványt kapok, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor a főiskola csapatában kosárlabdázhatok és golfozhatok, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor lediplomázom, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor vezetékdőz lesz egy középiskolában, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor megházasodom, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor gyerekeim lesznek, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor egy bank résztulajdonosa leszek, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor megrögzött szerencsétlenségem, hazudozóvá, csalóvá és tolvajjává válok, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor börtönbe kell mennem, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor újra szabad leszek, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor újra a családommal leszek, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor saját házam és autóm lesz, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor pappá szentelnek, mint ahogyan szüleim 1953-ban mondták, de eljött.

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor ilyen radikálisan pályát módosítok, de eljött.

Ez mindannyiunkra igaz. Vannak események, amelyekről azt hittük, hogy sohasem következnek be, vagy sikerek, amelyeket nem reméltünk, végül mégis elértük őket. Némelyik ezek közül jó, némelyik kevésbé. Nem az a fontos, hogy az a bizonyos „nagy jelentőségű” esemény bekövetkezik-e, és ha igen, mikor, hanem az, hogy miként reagálunk rá, ha már itt van.

Életünk során sokféle helyzettel kerülünk szembe. A kérdés ez: hogyan reagálunk ezekre a helyzetekre – legyenek akár jók, akár rosszak.

Ébredhetünk olyan napra, amely valami csodálatos ajándékot tartogat a számunkra, és olyanra is, amely valami váratlan tragédiát hordoz. Egy régóta várt álom válhat hirtelen valóra, de megérhetjük azt is, hogy az álom örökre álom marad. Hogyan reagálunk?

Azt hittem, soha nem jön el az a nap, amikor szemtől szemben állhatok majd az Alkotómmal, azzal szemben, aki meghalt értem a kereszten, hogy eltörölje a bűneimet... de biztosan tudom, hogy ez a nap is el fog jönni egyszer – és nemcsak nekem, hanem neked is.

■ WHIT CRISWELL
(Forrás: Monday Manna)

Konkolyból nem lesz búza

■ ANDRISKA JÁNOS

Politikáról és vallásról nem beszélgetek, csak nagyon kivételes esetben – sokszor eldöntöttem már magamban, elkerülve így az ostoba vitatkozásokat, melyek „csak haszontalanok és hiábavalók” (Tit 3,9). Megtanultam: szólni csak akkor érdemes, „ha az jó a szükséges építésre” (Ef 4,29). Legálabbis eddig azt hittem, hogy megtanultam, de a minap megint beigazolódott, hogy még mindig rosszul ítélem meg, mikor adódik ilyen nagyon kivételes eset...

Kávéházban ülünk, jó hangulatban, pezsgő péntek este van, bohém szófordulattal élve nagyfiúk társalognak nagylányokkal, szóval a fájdalom nem központi téma. Aztán az egyik kedves ismerős valami különös történetbe kezd a túlvilágról, mire a másik leinti, mondván, hogy ő ateista, nem hisz az ilyen zagyaságokban, váltunk.

Sajnos témát váltani nehéz, amikor máris a közepében vagyunk, így tovább hallgatjuk a lélekjárólásról szóló furcsa fejtegetéseket. Megkérdezek engem is, óvatosan persze, ismerve keresztény meggyőződésemet. Erre meg én legyintek, hogy nem a péntek esti szórakozáshoz való téma ez; felesleges vitatkozni olyan dolgokról, melyekről mindenki egyenileg dönt, s különben is, számomra a legtöbb teológiai kérdés vitán felül áll, tehát tényleg váltunk.

Ekkor az egyik hölgy kijelenti, hogy nem is vitatkozunk, hanem „csak beszélgetünk”, tehát mondjam el, mit gondolok. Azt gondolom – válaszulom –, hogy számomra abszurd annak még a felvetése is, hogy a legtöbb ember előző életében egy másik ember volt, s korábban elkö-

vetett bűnei hatással vannak mostani helyzetére. De ennek a tannak a sikere kortársaink körében egyáltalán nem meglepő, mivel akik tévelyegnek, azoknak jelek kellene, csodálatos események (vö. Mt 12,39), s megnyugtatóbb hinni a lélekjárólásban – mely szerint sok dobásunk van a földi létben –, mint Jézusban, aki sohasem mondott ilyet. Szerintem egy Isten, egy élet, egy dobás. Lehetetlen ugyanis, hogy a szántóvető a konkolyt visszadobja a földbe, hogy kivárja, hátha egyszer búza

büszkévé és boldoggá tette, ajándékba, ingyen; s miért nincs semmennyi tapintattal mások meggyőződése iránt.

„Kérlek titeket, testvéreim, tartásatok szemmel azokat, akik szakadásokat és botránkozásokat okoznak az-
nak, hogy az ellenkezőjét tanítják annak, amit tanultatok.” (Róm 16,17) Mert érdekes, hogy a lélekjárólás hihetőbb, mint a feltámadás és az örök élet. Vajon mindazok, akik a tisztavirág-életű hamis tanítók mendemondáit szinte válogatás nélkül elfo-

FOTO: MENYES GYULA

lesz belőle – a konkolyt összegyűjtik és elégetik, nincs mese.

A hölgy a hallottakon igen meglepődött, mint amikor valaki érdekes mutatóványt lát a cirkuszban, majd egy hanyag kacérsággal odavetett mondattal intézte el az egészséget: „Jézus? Csak egy legenda.”

Természetesen nem háborodtam fel ezen a rendkívül bántó és otromba megjegyzésen, azon, hogy ez a páratlanul szép nő, aki egy élő költemény, s akinek a lelkét ilyen díszes templomba tette az Isten, vajon miért van oly távol az Úrtól, aki ilyen

gadják, miért vannak ilyen lesújtó véleményekkel arról a Mesterről, akinek a szavain egyszerűen nem fogott az idő? Vajon miért?

A kérdés, ha jobban belegondolunk, nem is annyira költői, mert tudjuk, hogy a megfeszített Krisztus a pogányoknak bolondság, de maguknak az elhívottaknak „az Isten ereje és az Isten bölcsessége” (1Kor 1,23–24). Jól vigyázzunk tehát, amikor Jézus titkos bölcsességét szőljük, mert „csapdába esik, aki valamilyen meggon-
datlanul odaszentel” (Péld 20,25; vö. Mt 7,6).

Ki vagy te?

Kedves ifjú olvasó! Talán éppen abban a korban vagy, amikor nap nap után egyre fontosabbá válik számodra, miként itélnek meg mások, meg tudsz-e felelni barátid, ismerőseid elvárásainak. Szerethetnek-e téged azok, akiket szeretnél, hogy szeressenek?

Jóllehet kételkedsz is sokszor, hogy a családban találsz-e megértő szót. Hiszen mostanában a neked oly fontos személyekkel kapcsolatban – édesanyád, édesapád, testvéreid – mind többször veszel észre olyan dolgokat, melyek nem a számodra korábban megszokott megbízhatóságot tükrözik. Viselkedésükben nem látod viszont saját, korábbi ártatlanságodat és tisztaságodat. Ez bizonyosan zavar és elbizonytalanít téged.

Tudod, kedves ifjú olvasó, a világba beleszületett kicsiny gyermek még Isten tenyerén él. Ebből a helyzetből szemléli a földi világot, ahová érkezett. Te magad is ilyen voltál, mint mindenki, szüleid is, az előttük járók is... Abban a korban vagy, amikor le kell szállnod Isten tenyeréről, hogy elindulj, és beteljesítsd sorsodat, amiért megszületél. Ekkor egyre több emberi tulajdonságot veszel magadra és veszel is észre másokon. A furcsaság ebből adódik!

Meg kell tanulnod megkülönböztetni a helyest a helytelentől, az egyénit a közösségitől és az igazat a hamistól. E néhány évben, amikor oly sokat vívódsz, Isten a körülötted élőkön keresztül sokat tanít majd, megmutatja az emberi lény sokszínűségét, amilyen te magad is vagy.

De mielőtt erre az utazásra elindulnál, kérlek, vedy egy tükröt! Ez nagyon fontos! Nézz bele! Mit látsz? Sorold fel, ird össze, ha van türelmed! Ez a sok minden, amit a tükörben látsz, te magad vagy! Mégpedig éppen úgy és pontosan olyan külsővel és belsővel, ahogy a teremtő Isten megalkotott, azaz amilyenek a legjobbnak látott megalkotni téged! Megadott mindent, hogy boldog lehess. Viszont a válladra helyezte annak a felelősséget is, hogy engedd magad boldognak lenni. Ő ugyanis annyira szeret bennünket, sőt mi több, el is várja, hogy egyéni belátásunkkal is eljussunk az ő igazságához.

Tanuld meg, hogy miként lesz a földi boldogság, megelégedettség, az a csodálatos állapot, amikor saját életedben megérted és elfogadod mindazt, ami a nehézségeket okozza. Amikor képessé válsz arra, hogy át tud adni magad a megerősítő, felhőtlenül felszabadult pillanatoknak. Így megérted embertársadat, nem lenéző vagy elnéző leszel vele szemben, hanem tiszteltudó és türelmes.

Igen, ez mind benne van a kistükrődben! A teremtő Isten szeretete elrejtett benned minden képességet, hogy végigvándorolva a neked adott éveken úgy tudj élni, hogy az a saját gyönyörűségedre és teremtődre lehessen. Azt hiszem, nehéz lehet elhinni, hogy a pattanásaid, a nyúlánk kezud, lábud, a sokszor összevissza gondolataid, a füllentéseid és a ha-

SZÓSZÓRÓ

Rovatgazda: Balog Eszter

nyagságod mögött önnön tökéleteséged rejtetik. Pedig így van! Leked-ből jövő tisztetel fogadd el magad olyannak, amilyenek teremtettel, hogy ezzel mondhasd köszönetet életedért!

Ahogy múlik az idő, egyre inkább láthatod majd, hogy igenis szeretnek azok, akiknek a szeretetére szükséged van. Ellenre lesznek azok, akik ezzel segítenek leginkább. Ami a legfőbb: te mindig ott vagy magadnak, és ott lesz a tükör is, amelyen keresztül a jó Isten üzen csakis neked, hogy megtartson és éltesen önnön szépségedben.

Látni fogod, ha letértél a helyes útról, lelkiismereted megszólal majd. Sose csitítsd el ezt a hangot, fontos, hogy mindig meghallod! Ha Istennek tetsző dolgokat cselekedtél, láthatod azt is, és bensődet mosoly tölti el! Hiába, az ember emberinek születik, nem pedig tökéletes szuperlényné! Így élve elfogadnak barátid, családod tagjai, mint ahogyan te is képes leszel őket támogatni.

A tükör üzenetei mögött mindig ott lesz az a végtelen szeretet, amely a világba hívott téged mindannyiunk gyönyörűségére!

■ HAJNAL GYÖNGYI

■ LACKNER PÁL

Mennyiben presbiteri ma evangélikus egyházunk?

► A *Holstein* névről mindenkinek más jut eszébe: az utazónak Észak-Németország, a gazdának a szarvasmarha, az ingyencnek a natúr borda tükörtojással. A jól informált történészek talán rémlik valami *Bismarck* külügyminiszteréről (az étel egybként róla kapta a nevét). De elvéve talán az egyházjogászok között is találunk olyat, akinek rögtön beugrik az evangélikus egyházjog nagy rendszerezője, *Günter Holstein*. Az első világháború utáni nagy németországi változáshullám első lecsengése után – amikor megszűnt a tartományi egyházkormányzat, a reformáció óta először vehették az egyházak kezükbe saját ügyeik irányítását – megalkotta a (német) evangélikus egyházjog egyik alpművét (*Die Grundlagen des evangelischen Kirchenrechtes*, Tübingen 1928), amelyben az addigi leíró szemlélettel szemben rendszerezte is a fejlődési lehetőségeket.

A nagy rendszerezők kora a természetudományok terén másfél évszázaddal előbb kezdődött, és jórészt már be is fejeződött erre az időre – elégséges, ha *Linne* vagy *Mengyelejev* nevére és rendszerére utalok. A társadalomtudományok terén a szisztematikuskok egy nemzedékkel később léptek fel – lásd a nyelvészeti szempontból máig megkerülhetetlen *Grimm* fivérekét –, és néhány példától eltekintve az első világháborúig terjedt ténykedésük. A két világháború közötti utolsó mohikánok közé tartozott „az egyetem fura ura” – *Horger Antal* szege-di nyelvész –, de most nem a szláv jövevényszavainkban érvényesülő két nyílt szótagos tendencia a kérdés...

Holstein az egyházjogot, illetve az egyházakat osztotta kategóriákba, porosz precizitással. Számára a rendező egyenes két végpontja a presbiteri és a konzisztoriális szervezet volt.

FOTO: MENYES GYULA

riális szervezet volt. Az akkori Németország területén lévő legtöbb egyházat az utóbbi típusba tartozónak – azaz a főállású tisztviselők szűk létszámú testülete által irányított közösségnek – tekinti, kevés egyház kerül szerinte a tisztán presbiteri csoportba. A Magyarországi Evangélikus Egyházat idesorolja, utódegyházaival egyetemben, de hozzáteszi: „Ez a fejlődési forma a svájci reformáció hatásaként alakult így” (Magyarán református hatás ez, hiszen a kálvini egyházfogalom és egyházkép azok, amelyek ezt a reformáció korában homloktérbe állították.)

Nyilvánvaló, hogy az egyházszervezetek fejlődése sohasem tudja függetlení-

teni magát a korszaklejtől, illetve a divatos elképzelésektől. Magyarországon a 19. század végi (1891–93) egyházi alkotmány – mint az első, egész országra kiterjedő hatályos evangélikus szabályrendszer – hozza be a gyülekezeti presbitérium intézményét az operatív vezetés eszközeként, a nagy létszámú és ezért mérsékelt sebességű közgyűlések helyett, illetve az azok közötti időszakba. Az összes közigazgatási szintre csak negyven évvel később, a következő működő zsinat (1934–37) vezette be. Ezt néhány évtizeden keresztül – jelentős külső nyomásra – hatalmas presbitériumi túlsúllyal, formális, csak háromévente egybehívott, közgyűlésekkel éltük meg.

2006 óta a kerületi szinten megszűnt a közgyűlés és a presbitérium párhuzamos, valóban egymást ismétlő szerepe, egy testületté forrt a kettő, országos szinten pedig egybeolvadt a zsinat és a közgyűlés, az új identitás még kialakulóban van. Ebből a szempontból tehát mára sérült a presbiteri rendszer.

Alapvető különbség az eredeti és a mai közép-európai rendben ott ragadható meg, hogy egykor a presbitériumok döntöttek a magasabb egyházkormányzati vagy csak egyház-koordinációs központok számára átadott, átengedett jogokról és (anyag) erőforrásokról. Ez mára – finoman fogalmazva is – átbillett, ma a fentről leosztás jellemző, még ha a lehetőségek viszonylag szűkösek is. Az anyagi felülről való leosztása a Holstein-féle megközelítésben a konzisztoriális rendszer el-

vének felel meg. A reformáció korában a presbitériumnak a döntései végrehajtásáért viselt felelőssége is más volt, mint ma: elég, ha a minden gondosságra ellenére félrefutott lelkészválasztások utóregzéseinek kerületi vagy országos szinten bekövetkező korrekciójára vagy kárenyhítésére utalok.

A nagy magasságú elvi szintről érdemes ezután földközeli szintre tekinteni. Mit jelent ma a gyülekezetnek a presbitérium, mint jelent személyesen a presbiteri tisztvág az adott személynek?

Vannak helyek, ahol a presbitérium ténylegesen vezeti a gyülekezet ügyeit,

esetlegesen teszi ezt bizottságokba delegálva a feladatokat és jogköröket. Találhatunk példát a komolyan vett és megélt órállói rendre, amelyben a presbiterek adott terület – utca vagy településrész – gazdái. Számon tartják az ott élőket, jelzik a lelkésznek azokat az ügyeket, amelyek sürgős vagy azonnali lelképásztori ellátást igényelnek. Van, ahol a presbitérium önkormányzatnak definiálja magát – eddig nem is lenne baj –, de frakciók és csoportok megjelenésével igen messze kerül a „testvéri közösség” régi elképzelésétől. A másik karakteres hiba a munkáltatói hangvétel. Nem csak szabni kell a feladatot a lelkésznek – és az esetleges más alkalmazottaknak –, majd alaposan számon kérni. A „fogjuk meg és vigyék” elve nem kell, hogy meggyökerezzen közöttünk. Hiszen az ügy közös, a mienk és nem csak a mienk. „Mert Tied az ügy, Mesterünk” – énekeljük időnként. De éljük is?

A presbiteri tisztség vállalásának különböző okai lehetnek:

- hivatalból, adott feladatkör betöltőjeként vállalja valaki;
- apáról fiúra szálló megtiszteltetésként (Szép dolog a tradíció, de ha csak ez van, nagy a baj!);
- tenni akarásból;
- pótcselekvési kényszerből – és így tovább. (Most nem tiszttem a rendszerezés, ezért számos megközelítés kimaradhat.)

Csecsetka Sámuel 19. században írt egyházjogtankönyvében (*Magyarhoni egyházjogtan*) tesz egy megjegyzést arról, hogy a komoly egyházszervezeti elemzések mindig rosszkor születnek, mert nem sokkal utánuk valami megváltozik. (Természetesen igaza volt: az ő könyve három kötetben 1888–1892 között jelent meg Pozsonyban, közvetlenül az egyházi alkotmány kiadása előtt, *Mikler Károly* pedig a harmincas években előzte meg művével a zsinatot.) Holstein sem járt jobban, a harmincas évek elején a német evangélikus egyházak egymás után vezették be a püspöki tisztséget – ennek okainak kifejtése nemhogy e cikk, de még a lapszám adott kereteit is szétfeszítene.

Az eddigi lineáris – egyvonalas – besztás már nem volt használható, sokkal inkább egy síkidom – mondjuk háromszög – vált alkalmassá az egyházszervezetek közti szórás bemutatására a presbiteri, a konzisztoriális és az epizkopális (püspöki) rendszerek különböző fokú kombinációjában. (Hasonlatosan ahhoz, ahogy a politikában sem lehet ma már egyetlen egyenes mentén rendezni az erőket balra vagy jobbra.) Ha igazán jó rendszert akarunk alkotni, lehet, hogy a sík nem is elég, térbeli modell kell, mert az államtól való függőség – lásd a ma is meglévő államegyházi képleteket (például Elzász-Lotaringia és Izland) – más formában már nem lenne bemutatható.

„Mennyiben presbiteri ma evangélikus egyházunk?” – hangzik ismét a kérdés. Egzakt választ nem tudok rá adni, ahogyan két hete a Luther-szövetség budapesti vitaestjén sem tudtam. Van egy régi örökségünk, amelyet lehet megbecsülni, alábecsülni, de túlértékelni is. Az *Ágostai hitvallás* egyház-meghatározása felől közelítve – amely szerint az egyház egységének ismérve az evangélium tiszta hirdetése és a szentségek helyes kiszolgáltatása – nincs lényegi szerepe az egyházi szervezetnek, tisztségeknek. Nem üdvösségkérdés, csak formai. Minden szerkezeti, szervezeti ügy formális, rajtunk áll, lesz-e benne élő tartalom, amely előreviszi az evangélium ügyét, vagy üres keret csupán, amely megmerevedett, s már nem engedi a mozgást, fejlődést.

Gyülekezetvezetők figyelmébe!

Az első országos evangélikus presbiteri találkozóra (Pestszentimre, 2009. szeptember 12., szombat) a szervezők lelkészi állásonként négy presbiter és a felügyelő jelentkezését várják. A lelkészek részvétele fakultatív.

A szervezés az esperesi hivatalokon keresztül történik.

Jelentkezési határidő: 2009. május 31.

Pécsi élő kövek

1804-ben a Pécssett letelepedő *Nendtvich Tamás* gyógyszerész nem talált a városban élő lutheránus közösséget. Nem adta föl, hanem az anyaszentegyház élő köveként cselekedett, és lassan gyülekezet gyülekezett...

Eleinte bonyhádi lelkész szolgált a patikus házában, évente csak néhányszor. Aztán – hetvenegy évvel később – már az élettelen kőből épült templom is elkészült. De ennél sokkal lényegesebb, hogy a Pécsre betelepülő „élő kövek” keresték egymást, és gyülekezetté formálódtak.

A két évszázad folyamán a pécsi gyülekezet létszáma akár meg is fogyatkozhatott volna. De az újabb és újabb nemzedékek élő kövei is beépültek az egyházközösségbe. A rádiós közvetítésnek köszönhetően zengett világgá most Cantate vasárnapjának délelőttjén a gyülekezeti ének: „Hogyne dicsérem az Istent / Zengedező énekkel...”

Meglett korom ellenére – vagy talán éppen azért – elérzékenyültem. Kétszázöt éve megérkezett Pécsre egy gyógyszerész, követi az „élő kövek egyháza” stratégiáját, és most világgá hangzik templomuk-

ból az istentisztelet. Pedig kétszázöt év alatt hányszor aludhatott volna ki holmi szalmaláng. De nem, az élő kövek stratégiája bevált.

Istennek hála, nem egyedi esetről van szó, és nem is csak a régmúltban fordult ilyen elő.

Richard Carhart chicagói fizikus, professor emeritus másfél éve költözött át a metropolis egy másik elővárosába. Akkoriban kérdeztem tőle, hogy mit talált az új helyen. Sajnos semmit – mondta. De rendszeresen beült a helyi vendéglőbe, apránként megszólította az embereket, hívta őket közös elcsendesedésre. És komolyan hitt abban, hogy lesz gyülekezet. És lett.

E mai történet ismeretében bizonyára érthetőbb, hogy miért könnyeztem a pécsi rádiós közvetítés elejének hallatán. Hol egy patikus, hol egy fizikus... és a következő talán éppen te leszel, kedves testvérem. Ha mélyen hiszed, hogy lehetséges. Ha mélyen hiszed, hogy nem rajtad múlik, de mégis oly elszántsággal cselekszel, mint ha csakis rajtad múlna.

Ilyen a Krisztusban testvéri élő kövek egyháza.

■ PRÓHLE PÉTER

Elnök-püspök Gyulán

A gyulai gyülekezet presbiteri csoportjának meghívására látogatott Jubilate vasárnapjára a határ menti városba *Ittész János*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke. A város evangélikusai a templom felújítása után célul tűzték a lelki építkezést, ennek jegyében évente több vendéget is meghívna.

Az idei év első vendége volt az elnök-püspök, aki szombati érkezése után először magával a várossal ismerkedett. A település lakóinak büszkesége a megújult, virágokkal teli városközpont. A sétálócsobogói, a téglavár és a tövében található honvédtiszt emlékhely a városban először járt püspököt is megragadta.

Vasárnap reggel – egy órával az istentisztelet előtt – a jelen lévő szép számú gyülekezetet a feltámadásról tartott előadással örvendeztette meg *Ittész János*. Az ezt követő rövid kávészünet alatt a gyülekezet tagjaival beszélgetett, majd úrvacsorás istentiszteleten hirdette Isten öröme biztató ígését.

■ JAKAB EDINA

HIRDETÉS

A Kisdeák Evangélikus Óvoda (1052 Budapest, Deák tér 4.) felvételt hirdet teljes munkaidős óvodapedagógusi munkakörre, határozott időre, szeptemberi kezdéssel. Feltétel: óvodapedagógusi végzettség. Bérézés a közalkalmazotti bértáblázat szerint. Jelentkezni és informálódni a 20/824-6917-es telefonszámon lehet. Jelentkezési határidő: május 26.

HIRDETÉS

A III. férfikonferenciára kerül sor június 19. és 21. között, pénteken déltől vasárnap délig Piliscsabán, a Béthel Missziói Otthonban. Vendég: *Balczó András* olimpikon. A további programban: előadások a férfimisszió témaköréből; vetítés – *Baranka György: Motorral az Ararátig*; kirándulás a környező hegyekre. Részvételi díj 5800 Ft/fő. Jelentkezni lehet *Kohary Ferenc* férfimissziói referensnél. Tel.: 96/360-013; mobil: 20/824-7122; e-mail: kohary@internet.hu. Mindenkit szeretettel várunk!

HIRDETÉS

A Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány felvételt hirdet a Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumba (1121 Budapest, Eötvös út 35.), ahol 105 diák nyerhet elhelyezést. Információk a szakkollégiumról és a felvételi feltételekről a <http://www.mpta.hu> honlapon található, illetve az 1/391-9050-es telefonszámon kaphatók hétfőn, szerdán és csütörtökön 9-től 13 óráig. A jelentkezés beérkezési határideje május 24.

HIRDETÉS

Házaspároknak szervez csendeshetet a Bibliai Házassággondozó Szolgálat július 6. és 12. között Felsőtárkányban, a Hotel Táltosban (3324 Felsőtárkány, Ifjúság út 1). A hét vezetője: *dr. Pálhegyi Ferenc*. Jelentkezés: e-mail: info@bhsz.hu; telefon: 20/417-4871, *Nemeskériné Tóth Éva*. Részvételi díj: 30 200 Ft/fő (2 ágyas szobák fűdővel). Kérjük, jelezzék, ha támogatást igényelnek.

* * *

Családos hetet szervez a Bibliai Házassággondozó Szolgálat augusztus 9. és 15. között a nagybörzsönyi ifjúsági tábor területén (2634 Nagybörzsöny, Völgy u. 54.). A hét vezetője: *Ambrusz Gábor*. Jelentkezés: e-mail: ambruszg@freemail.hu; levélcím: 1221 Budapest, Arany János út 109.; telefon: 1/226-5660 (az esti órákban). Részvételi díjak teljes ellátással: felnőtt: 22 000 Ft/fő, gyermek három év fölött: 11 000 Ft/fő, gyermek három év alatt: 6000 Ft/fő.

Istentiszteleti rend • 2009. május 17.

Húsvét ünnepe után 5. vasárnap (Rogate). Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Jn 16,23b–27; 2Móz 32,7–14. Alapige: Kol 4,2–4. Énekek: 72., 322.

I., Bécsi kapu tér de 9. (úrv.) Bence Imre; de 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de 11. (úrv.) Baliczva Iván; du. 6. Bence Imre; II., Húsvétölgyi út 193., Fébé de 10. (úrv.) Herzog Csaba; II., Modori u. 6. de 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békmegyer, III., Mező u. 12. de 10. (úrv., összegyülekezés napja) Gulácsiné Fabulya Hilda; du. 2. Gyivicsány Anna előadása; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de 9. (úrv.) dr. Gerőfi Gyuláné; de 11. (úrv.) Smidélisz Gábor; du. 6. (úrv., ifjúsági) Szabó Bertalan; VII., Városligeti fasor 17. de 11. (úrv.) Pelikán András; VIII., Üllői út 24. de fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de 9. Szabó Bertalan; VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretszolgálat) de 9. Benkőczy Péter; IX., Gát utcai katolikus templom de 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de fél 11. (úrv.) Benkőczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. (vespera) Missura Tibor; XI., Németvölgyi út 138. de 9. (családi) Missura Tibor; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; XIII., Kassák Lajos u. 22. de 10. Kende György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV. Gyarmat u. 14. de fél 10. Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de 10. (úrv.) Bátovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de 10. (úrv.) Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de fél 11. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24. de 9. Blatniczky János; Rákoshely, XVII., Tessedik tér de 9. Nagyné Szekei Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de fél 11. Nagyné Szekei Éva; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de 9. Eszlényi Ákos; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de 11. Eszlényi Ákos; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de 8. Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de 10. (úrv.) Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de 10. Endreffy Géza; Budakeszi (református templom) de fél 9. dr. Fabiny Tibor; Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112. du. 4. Győri János Sámuelné; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás de 11. Magassy Sándorné.

Istentiszteleti rend • 2009. május 21.

Mennybemenetel ünnepe. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Mk 16,14–20; ApCsel 1,1–11. Alapige: Ézs 40,27–31. Ének: 278.

I., Bécsi kapu tér de 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; II., Húsvétölgyi út 193., Fébé de 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békmegyer, III., Mező u. 12. de 10. Fülöp Attila; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér du. 6. Bálintné Varsányi Vilma; V., Deák tér 4. de 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Gáncs Péter; VII., Városligeti fasor 17. du. 6. (egyházzenei áhitat); VIII., Karácsony S. u. 31–33. du. 6. Szabó Bertalan; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de fél 11. Benkőczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de 6. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. du. fél 7. Keczkó Szilvia; XIII., Kassák Lajos u. 22. du. 6. Kende György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de fél 11. Blatniczky János; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. du. 6. dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. du. 6. Széll Bulcsú; Budafok, XXII., Játék u. 16. du. 6. Solymár Gábor; Soroksár, XXIII., Hősök tere 11. (református templom) du. 6.; Budaörs, Szabadság út 75. du. 6. Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Kórustalálkozó Albertirsán

A Dél-Pest Megyei Egyházmegye hagyományos kórustalálkozójának idén május 2-án Alberti adott otthont. Az összejövetelt *Szmolár Attila*, a helyi evangélikus gyülekezet lelkésze nyitotta meg, majd *Bárdossy Tiborné* szavalata következett. A kórusok műsora a bénei gyülekezet gitárosának énekével indult, ezután a húsvéti passióból hangzottak el részletek a nagy múltú pilisi énekkar előadásában. Az Alberti Evangélikus Általános Iskola tanulói – *Kemeneci László és Hrubai Mihály* – egy-egy gitárszóló erejéig hirdették a zene nemzetköziségét. Az összefogás szép példáját mutatta a mendei és a gyömri kórus együttes „produkciója”, melyet a házigazdák gyülekezeti énekkara (*képünkön*) és az iskola Campanella gyerekkórusa követett.

FOTO: MÁNYI SÁNDORÉNA

A találkozó legszebb része a közös befejezés volt: több mint száz énekes állt össze a 233. korál háromszólamú eléneklésére.

■ HEPP ÉVA egyházmegyei zenei megbízott

100. születésnap

A SZERZŐ FELVÉTELE

A Rába menti kis faluban, Árpáson maroknyi gyülekezet ünnepelt együtt az istentiszteleten *Gerencsér Józsefnével*, aki betöltötte századik életévét. Erzsébet néni, aki mindennap imádságban hordozza a körülötte élőket, a 121. zsolttár szavaival köszöntötték: „Az Úr megőrzi téged minden bajtól, megőrzi életedet. Megőrzi az Úr jártodban-keltdben, most és mindenkor.”

■ K. Zs.

SZEMÉLYES TÖRTÉNELEM

Túróczy Zoltán Nyíregyházán

▶ Hetven évvel ezelőtt – 1939. május 16-án – iktatták be Nyíregyházán a tiszai egyházkerület püspöki székebe *Túróczy Zoltán győri lelkészt, Kapi Béla dunántúli püspök szolgálatával.*

Nyíregyházán 1937 és 1939 között meghalt *Geduly Henrik, dr. Domján Elek* püspök, *Paulik János, Krieger Mihály* lelkész. Szolgálatba lépett *Rőzse István, Balczó András, Joób Olivér, Solymár János* lelkész, akikkel új korszak kezdődött gyülekezetünk életében.

A fiatal, negyvenhat éves püspök megrendülten vette át főpásztori szolgálatát reformatori lelkületű, hitvalló püspökök után, nagyapja örökébe lépett. Így kezdte bemutatkozó beszédét, amelyet magam is láttam és hallottam. Biztatást is kapott, hogy ne féljen, határon innen és túl is imádkoztak érte nemcsak a területben, a magyar protestantizmusban, hanem Finnországban és Észtországban is.

Nem uralkodó püspök akart lenni, hanem szolgáló, egyenlők között az első. Lelkész volt, és lelkész is akart maradni. Az egyház arcának legfőbb vonása a misszió, amelyet az egyházon belül kell kezdeni. Égő lelkű pásztorkora van szükség, s a munkatársai, a felügyelők, presbiterok, tanárok, tanítók is legyenek azok. Értjenek el minden gyülekezeti tagot, beleértve a szórványban élőket is.

Nyíregyházán 1939 és 1948 között, rövid tíz esztendő alatt úgy cselekedett, amint a bemutatkozó beszédében vázolta. Végrehajtották a körzetesítést, felosztották a munkaterületeket. A dél-szabolcsi szórványegyházban, Nyírészőlőn templomot építettek, amelyet 1940. október 31-én szentelt fel. Nyíregyháza jelentős evangélikus iskolaváros volt. Két gimnáziumban, az országban egyedüli elemi iskolai rendszerben száz pedagógus működött. Részükre havonta tartott evangélicációt. Év végén háromnapos konferenciára hívta össze őket Nyíregyházára, Miskolcra, Rozsnyóra, Szolokra.

Mi, diákok is éreztük, hogy a püspök számon tart bennünket. Bevezet-

te, hogy az evangélikus diákok minden reggel áhitatra jöjjenek. 1940. október 30-án felavatta a lépcsőházban a fiú polgáristák művészrajztanárának, *Szalay Pálnak* festményét, amely *Luthert* ábrázolta a worms birodalmi gyűlésen 1521-ben, *V. Károly* német-római császár előtt. Alatta híres mondása: „Itt állok, és másként nem tehetek. Isten engem úgy segítjen!”

Evangélicációt nem csak a lelkészek végeztek gyülekezetünkben. 1940 telén a központi elemi iskola dísztermében *Sréter Ferenc* evangélicizált. Ekkor ismertük meg az *Énekeim az Úr* énekeseket. Evangélicizált nálunk *Ágoston Sándor* is. 1940 nyarán templomunkban rendezte meg evangélicációját a Bethánia CE szövetség. Jártak nálunk finn lelkészek. *Túróczy Zoltán* harmincnyolc évesen fél évet töltött Finnországban.

Nyíregyházi működése alatt nagy történelmi események játszódtak le. 1939. szeptember 1-jén kitört a második világháború. Kárpátaljáról lengyel menekültek özönlöttek Nyíregyházára. 1939. november 30-án Finnországra tört hatalmas keleti szomszédja. Három hónap múlva békét kértek. Az észak 1940 júniusában elvesztették függetlenségüket. 1941 júniusában a tiszai kerülethez tartozó Kassát, Munkácsot, Rahót légitámadás érte. A magyarok is beavakoztak a háborúba, mely számunkra katasztrófális vereséggel járt a Don-kanyarban.

Nyíregyházát 1944. október 21-én érte el a háború. Hétszáz magyar és német katonát fogolyként zártak be a templomunkba. Öt nap után takarították ki a templomot, majd a püspök újraszentelte. 1944. november 20-án pedig megnyitotta iskoláinkat. 1944. november 2-án sok ezer nyíregyházi vittek el malenkij robotra, közülük csak kevesen tértek haza.

1945-ben felállították a népbíróságokat; Nyíregyházán ez a városházán működött. 1945. április 3-án halálra ítélték *Máczay Lajos* vallásánomomat és cserkészparancsnokomat. Kegyelmet kapott, börtönében meglátogattam őt. 1945. június 22-én tízévi fegyházbüntetésre ítélték osztályfőnökömet, *dr. Belohorszky Ferencet*,

aki tizenhét hónap után szabadult. 1945. június 25-én *Túróczy Zoltán* püspököt is tízévi fegyházbüntetésre ítélték. Tíz hónap múlva, 1946. március 1-jén szabadon engedték, de csak 1948-ban kapta vissza jogát a püspöki működésre. A püspök és osztályfőnököm bírósági tárgyalásán személyesen is jelen voltam. Szem- és fültánúja vagyok az eseményeknek.

A püspökkel utoljára 1948. május 17-én találok, amikor templomunkban konfirmációs ünnepség volt. Én a tízéves konfirmándusok nevében szóltam. *Rőzse István* esperes, egykori konfirmandus lelkészem arról beszélt, hogy mit jelent az egyháznak a konfirmáció. Ezen az alkalmon *Túróczy Zoltán* püspök elnökölt és imádkozott. 1948 decemberében Győrbe távozott, és a dunántúli püspöki tisztelet töltötte be.

1993. október 23-án, századik születésnapján megemlékezett róla a gyülekezet. *D. Szabik Imre*, az Északi Egyházkerület püspöke vezette a szízesi szolgálatot, *dr. Fabiny Tibor* teológiai tanár történelmi áttekintést adott. 1999. október 10-én, Nyíregyházára érkezésének hatvanadik évfordulóján arcképével ellátott emléktáblát avattunk az egykori püspöki hivatal falán. Az ünnepségen jelen voltak a *Túróczy* leszármazottak is.

2002-ben jelent meg *Az Isten embere* című kétkötetes életrajzi mű, melyben teljes terjedelemben olvasható *Túróczy Zoltán* rendőrségi kihallgatási jegyzőkönyve. Ezt a rendőrségi nyomozó is aláírta, aki 1940 júniusában a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban érettségizett. Érettségi elnöke *Túróczy Zoltán* püspök volt, német nyelvből *Belohorszky Ferenc* érettségiztette, a bölcséletet (filozófiát) *Máczay Lajos*tól tanulta. A népbírósági tárgyalások után a rendőrségi nyomozó és a népügyész örökre eltűntek Nyíregyháza közéletéből.

Gyülekezetünk május 17-én a főistentiszteleten is megemlékezik mártíromságot szenvedett hitvalló püspökünkéről *Nyíregyháza* érkezésének hetvenedik évfordulóján.

■ DR. REMÉNYI MIHÁLY

Hacsak komolyan át nem gondoljuk

1.: energiatakarékosság

II. János Pál pápa 1990. január 1-jén többek között ezt üzent a világnak: „A modern társadalom nem lesz képes megoldást találni az ökológiai válságra, hacsak komolyan át nem gondolja egész életformáját.”

Az egyik ok, amiért ezt a gondolatot idézem, hogy felhívassam a figyelmet a forrásra, a Magyar Katolikus Egyház *teremtesvedelem.hu* honlapjára. Már a nyitólap is vonzó, egy szép, gerendafalú, füves tetejű ház mellett a 115. zsoltár 16. versét olvashatjuk ebben a fordításban: „Az ég az Úr ege, de a földet az emberek fiainak adta.” A honlapon találunk hivatalos egyházi megnyilatkozásokat, de ugyanilyen fontosak a szerkesztők közérthető és színvonalas környezetvédelmi tanulmányai és a környezetvédelem hétköznapi megoldásához adott gyakorlati tanácsok is.

Még mielőtt valaki felróná, hogy miért nem a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararat természetvédelmi munkacsoportjának oldalát ismertetem ilyen lelkesen, hangsúlyozom, hogy a katolikus testvérek egyházakat, civil szervezeteket felsoroló linkajánlójának első helyén a következő címet találjuk: *ararat.lutheran.hu*. Erről a honlapról már mindenki tud!

A téma tehát életformánk komoly átgondolása, a legteljesebb ökumenéjében. Úgy, ahogy már idézett üzenetében II. János Pál mondta: „A mélyből fakadó érzést, hogy a föld »szenved«, azok is vallják, akik nem osztoznak Istenbe vetett hitünkben.” A cikk hátralévő részében tehát nem az idézett szerzők hitével foglalkozom, hanem azazal, hogy mennyire segítik életformánk komoly átgondolását.

Az energiatakarékosság és az energiatakarékosság fogalmát többnyire együtt szokták emlegetni. Hogy környezetvédelmi szempontból is nagy jelentőségük van, azt mindenki érzi, de hogy melyik mit jelent, azt sokkal kevesebben tudják megmondani. Én már kezdem érteni, mert elolvastam azt a szerény külsejű kis könyvet, amely néhány hónapja *dr. Munkácsy Béla* szerkesztésében jelent meg *Az energiagazdálkodás és az emberi tényező* címmel. Nagy érdeme, hogy

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Kézdy Edit

magyarul is hozzáférhetővé teszi észak-európai szakemberek gondolatait.

A kötet egyik legizgalmasabb írása *Harold Wilhite* norvég és *Jorgen S. Norgard* dán egyetemi kutató műve. A hosszú cím pontosan megjelöli, hogy miről szól: *Egyenlőséget tenni a hatékonyság növelése és a fogyasztáscsökkentés közé: avagy az energiapolitika önámítás.* Ne ijedjenek meg a szaknyelvtől, rögtön kiderül, hogy a téma mindannyiunkat érint. „Néhány ritka kivételtől eltekintve az európai energiapolitikák az energiahatékonyságot végcélnak tekintik és nem olyan eszköznek, amely az energiafelhasználás csökkentésére szolgál.”

Aztán következik a hűtőszekrények példája. Ne feledjék, Észak-Európában járunk, ahol télen semmi szükség hűtésre, ezért néhány évtizede még természetes volt, hogy ilyenkor kikapcsolták a hűtőt. A hetvenes évek olajválsága idején jelentős fejlesztésekkel javították a hűtők hatékonyságát, egy ugyanakkora hűtőt ma átlagosan ötödannyi energiával lehet üzemeltetni, mint az olajválság előtt. Ugye ez azt jelenti, hogy a hűtésre fordított energia ötödére csökkent? Hát nem! Míg a hetvenes években a százliteres készülékek voltak jellemzőek, ma a hatszáz literesek sem ritkák. A hűtők pedig tele vannak olyan termé-

kekkel, amelyek egyáltalán nem igénylik a hűtést. Lekvárok és joghurtok, palackozott italok, sőt nem ritkán konzervek sorakoznak a polcokon. Hiába veszik meg egyre többen a leghatékonyabb készülékeket, a megtakarított energiát fel-emészti a hűtők darabszámának és méretének növekedése. A hűtésre fordított energia az utóbbi évtizedekben egyáltalán nem csökkent.

Amerikában részletesen elemezték, hogy 1984 és 1999 között hogyan alakult az autók üzemanyag-fogyasztása és az összes elégetett üzemanyag mennyisége. Már nem fognak meglepődni: egy adott tömegű autó fogyasztása tizenöt év alatt jelentősen csökkent, de ugyanebben az időszakban egyre többen cserélték ki személyautójukat kisteherautóra és városi terepjáróra, ami önmagában is az összes üzemanyag-fogyasztás növekedését eredményezte volna. Ráadásul az autók száma és az egy autós által egy év alatt megtett távolság is nőtt, ami tovább növelte a fogyasztást – és ezzel együtt a kibocsátott szén-dioxid mennyiségét. Magyar felmérésről nem tudok, de a tendencia nálunk is hasonló.

Az energiafogyasztás globális növekedésének egyik legfontosabb tényezője az elektromos légkondicionálás iránti igény növekedése. Japánban 1990 óta az a család, amelyiknek nincs légkondicionálója, szociálisan „aberrálnak” számít.

Magyarországon a nyári lakossági energiafogyasztás először 2002-ben haladta meg a téli. A légkondicionálás segíti a kánikula elviselését, de a következmények rendkívül súlyosak.

Józan ember nem vitathatja, hogy az energiahatékonyság javulásában környezetvédelmi szempontból is óriási lehetőségek rejlenek. De az energiatermelés – és ezzel együtt a környezetszennyezés – csak akkor fog jelentősen csökkenni, ha megváltoztatjuk életmódunkat, és kevesebb energiát fogyasztunk. Vagy ahogyan II. János Pál fogalmazott: „Az egyszerűség, önmérséklet és önfegyelem, valamint az áldozatos lélek a mindennapi élet részeivé kell hogy váljanak.”

■ GADÓ GYÖRGY PÁL

Déli harangszó Tótkomlósról

Május 21-én délben a tótkomlósi evangélikus templom harangja szól az MR1 – Kossuth rádióban. A 18. század közepén nyolcvan felvidéki szlovák családot telepített *Rudnyánszki József* földbirtokos a komlósi pusztára. Ők lettek a kender- és komlótermesztésről is nevezetes helység névadói. Az egyre gyarapodó község lakói 1792-ben elhatározták, hogy templomot építenek. Az építkezéshez egymillió téglát használtak fel, a faanyagot a Maroson úsztatták Aradig, innen szekerekkel szállították Tótkomlósról. A templomszentelésre 1795 novemberében került sor.

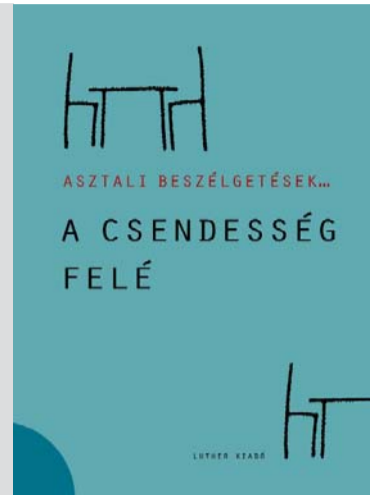
■ Forrás: RTV Részletes

A hónap könyve akció – május

Asztali beszélgetések 2.

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Az evangélikus könyvesboltban történő vásárlás vagy közvetlenül a Luther Kiadótól való megrendelés esetén az adott hónapban 30%-os kedvezményben részesül. Eredeti ára: 2200 forint.

http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

HIRDETÉS

A Női Missziói Szolgálat idén ismét megrendezi az egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciáját *Aggodalommentes élet* címmel a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban július 18–25. között. Az elmúlt esztendő gyakorlatának megfelelően délelőttől délutánig tematikus munka folyik, korosztályos csoportokban. A délutánok szabadok, alkalmat teremtve arra, hogy a szülők nyugodt körülmények közt lehessenek együtt gyermekeikkel. Esténként – az áhítat után – kreatív, közös programok várják a résztvevőket. A részvétel teljes díja felnőttnek: 20 000 Ft. Sok szeretettel várjuk a jelentkezéseket június 15-ig a következő címre: MEE Női Missziói Szolgálat, 1450 Budapest, Pf. 21.; e-mail: marta.pinter@lutheran.hu; tel.: 20/824-2791.

HIRDETÉS

„Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges” (Lk 18,27)

Missziói konferencia lesz az Evangélikus Missziói Központ szervezésében július 8–11. között a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban.

A konferencia kínálata: evangélizáció, bibliaköri beszélgetés, biznyságtételek, imaközösség, missziói munkaágak bemutatkozása, háttér tülly magyar testvérek beszámolója, előadó-művészi est...

Szolgálattevők: *Gáncs Péter* püspök, *Vitai Ildikó* előadóművész, *Keveházi László* egyháztörténész, *Kim Pál (Heung Sik)* koreai lelkész, *Csabay Árpád* nagyváradi lelkész, *Bencze Imréné*, az EKME titkára, *Böjtös Attila* nem lelkész egyházi munkás, *dr. Garádi Péter* felügyelő, *Honti Irén* kórházlelkész, *Jenei Ottó* cigánymisszionárius (Munkács, Kárpátalja), *Antal István* zenész, zenei szerkesztő (Beregszász, Kárpátalja), a *Széllébéleitek* együttes, a rádiómissziói munkatársai és mások.

Ez alkalommal is lehetőséget kínálunk gyermekes családok részvételére; a felnőttprogramokkal párhuzamosan gyermek- és ifjúsági foglalkozásokat ajánlunk.

Részvételi díj: 6800 Ft, tízéves kor alatt 3800 Ft. (A részvételi díj támogatott. Kérjük, aki tud, adjon többet, hogy vendégül láthassunk olyanokat is, akiknek nincs lehetőségük a részvételi díj kifizetésére.)

Jelentkezési határidő: június 20. Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben az Evangélikus Missziói Központnál: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.; tel.: 1/400-3057; e-mail: evmis@lutheran.hu.

HIRDETÉS

A 2009. évi missziói pályázat nyertesei

Alsóság 40 000 Ft, Bakonycsérnye 60 000 Ft, Bakonytamási 30 000 Ft, Bánk 100 000 Ft, Beled 60 000 Ft, Borsod-Hevesi Egyházmegye 60 000 Ft, Bony-Gyömöre 40 000 Ft, Budafok 40 000 Ft, Budaörs 100 000 Ft, Budai Egyházmegye 70 000 Ft, Bp.-Budavár 80 000 Ft, Bp.-Pesterzsébet 100 000 Ft, Bp.-Pesthidegkút 100 000 Ft, Bp.-Pestszentlőrinc 100 000 Ft, Bük-Szakony 50 000 Ft, Domony 40 000 Ft, Dunaújváros 70 000 Ft, Fárád 30 000 Ft, Fejér-Komáromi Egyházmegye 70 000 Ft, Felsőpetény 40 000 Ft, Gyömrő 50 000 Ft, Győr-Mosoni Egyházmegye 70 000 Ft, Gyula 40 000 Ft, Hatvan 60 000 Ft, Hódmezővásárhely 50 000 Ft, Kecskemét 60 000 Ft, Kelet-Békési Egyházmegye 40 000 Ft, Kisapostag 50 000 Ft, Kőszeg 60 000 Ft, Kővágóörs 60 000 Ft, Miskolc 100 000 Ft, Nagytarcsa 80 000 Ft, Nádásd 30 000 Ft, Nyáregyháza 50 000 Ft, Nyíregyháza 50 000 Ft, Nyírtelek 100 000 Ft, Orosháza 50 000 Ft, Pápa 40 000 Ft, Piliscsaba 90 000 Ft, Pitvaros-Csanádalberti 60 000 Ft, Pusztaföldvár 50 000 Ft, Répcelak 100 000 Ft, Soltvadkert 30 000 Ft, Szarvas-Ótemplom 70 000 Ft, Szeged 60 000 Ft, Szentgotthárd 40 000 Ft, Székesfehérvár 80 000 Ft, Szolnok 70 000 Ft, Szügy 80 000 Ft, Tab 70 000 Ft, Tatabánya 50 000 Ft, Telekgerendás 90 000 Ft, Tés 60 000 Ft, Tordas-Gyűrő 50 000 Ft, Uraiújfalu 50 000 Ft, Vadosfa 25 000 Ft, Vanyarc 50 000 Ft, Vanyola 40 000 Ft, Várpalota 60 000 Ft, Vecsés 100 000 Ft, Veszprém 40 000 Ft, Veszprémi Egyházmegye 40 000 Ft.

HIRDETÉS

Meghívó

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) tisztelettel meghívja lelkészeit, gyülekezeti tagjait és munkatársait a július 3–5. között megrendezendő *Határnyitás '89* szimpóziumra Sopronba.

A találkozót a vasfüggöny leomlásának huszadik évfordulója alkalmából rendezi a magyar, a bajor és az osztrák evangélikus egyház. *A bajor testvérkapcsolattal rendelkező gyülekezetek külön figyelmébe ajánljuk ezt az eseményt, mivel ez alkalommal lehetőség nyílik a testvérgyülekezetek találkozására is.*

PROGRAM

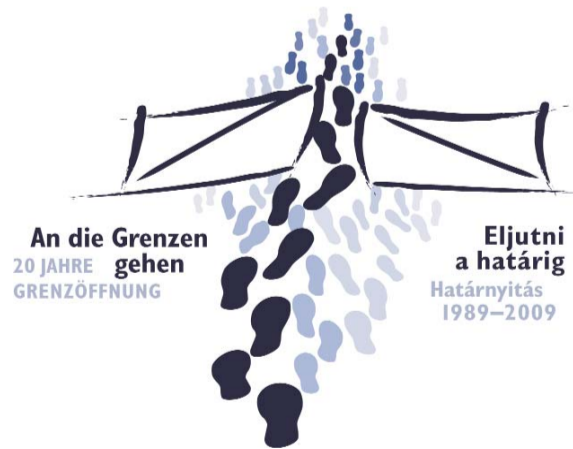
Július 3., péntek • 17.00: Megérkezés • 18.00: Vacsora • 20.00: Filmvetítés: *dr. Kárpáti György: Páneurópai piknik 1989*, majd beszélgetés a rendezővel

Július 4., szombat • 9.00: Áhítat • 10.00: „Eljutni a határig” pódiumbeszélgetés filmrészletekkel és zenei betétekkel. Előadók: *dr. Oplatka András* történész, újságíró, *Próhly Gergely* országos felügyelő, *dr. Hannelore Reiner* egyházfőtanácsos (Ausztria), *Balog Zoltán* országgyűlési képviselő, bizottsági elnök, valamint szemtanúk • 11.30: Kiállításmegnyitó • 15.00: Választható programok ausztriai gyülekezetekben és soproni városnézés • 20.00: Koncert a *Lutheránia* kórus és zenekar fellépésével az evangélikus templomban

Július 5., vasárnap • 9.00: Buszjáratok indulása Sopronpusztára • 10.00: Ünnepi istentisztelet tévéközvetítéssel, igét hirdet *dr. Johannes Friedrich* bajor püspök • 11.30: Agapé, búcsúzás

Az MEE az útiköltséget, a pénteki vacsora és a szombati ebéd költségeit magára vállalja. Részvételi és szállásdíj reggelivel: 3500 Ft/fő/éj. Mindenkit szeretettel várunk!

Bővebb információ: külügyi osztály, *Cselovszkyné dr. Tarr Klára* (klara.tarr@lutheran.hu) és *dr. László Virgil* (virgil.laszlo@lutheran.hu), telefon: 1/266-5532.

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Ismét szlovák nap Békáson. Május 17-én, összegyűlekezésnek napján a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja a békásmegyeri templomba (1038 Budapest, Mező u. 12., tel.: 1/368-6118) híveit és barátait. Délelőtt 10 órakor a kétnyelvű istentiszteleten *Fabulya Hilda* prédikál. Vendégünk az *Ozvena* kórus. Délben a szlovák konyha különlegességeivel várjuk vendégeinket. Délután 14 órakor *Gyivicsány Anna* professor *Jan Kollar* egykori Deák téri lelkészről és a szlovák megújulási mozgalomról tart előadást. Az egyházközség minden alkalma ingyenes, önkéntes adományait jó szívvel fogadjuk.

HIRDETÉS

A Duna Televízió *Isten kezében* című műsorának május 16-ai, *A fény felé* című adásában a nyolcvanhat éves *Réti Zoltán* balassagyarmati evangélikus festőművésszel ismerkedhetünk meg. Szerkesztő: *Erhardt Ágoston*. Operatőr: *Czétényi Csilla*. Rendező: *Horváth Tamás*.

HIRDETÉS

Szeretettel jelzem, hogy a 2009. évi fűvóstáborunkat július 2–12. között tartjuk Kismányokon. Várjuk a réz- és fáfűvósok jelentkezését. Jelentkezési határidő: június 10. Johann Gyula (tel.: 20/824-2074; 2141 Csömör, Petőfi u. 26.)

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2008-ban a Biblia Évében személyi jövedelemadójuk 1%-ával a közhasznú Magyar Bibliatársulat Alapítvány munkáját támogatták!

Kérjük, támogassa továbbra is a Biblia terjesztésének ügyét! Magyar Bibliatársulat Alapítvány

Adószámunk: 19700739-2-43
www.biblia-tarsulat.hu

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.
Referencia: www.harangontes.hu.
Levelelcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu;
gombosmi@invitel.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Az Úr erős üdvözítőt támasztott nekünk szolgálójának, Dávidnak házából, hogy megszabadítson ellenségeinktől és mindazok kezéből, akik gyűlölnek minket. Lk 1,69,71 (Zsolt 136,23; Jn 16,23b–28/29–32/33; 1Tim2,1–6a; Zsolt 30) Az az erős Üdvözítő, akit az Úr küldött, ma is él és munkálkodik. Szabadítása, gyógyítása nemcsak a bibliai időkre volt jellemző, hanem most is és mindörökké érvényes. Imádkozzunk hozzá, mert nem vagyunk egyedül, nem vagyunk magunkra hagyva! Jézus él! Bízunk benne, kérjük, szabadítson meg minket irigyekinktől, támadóinktól, rossz szándékú embertársainktól! Imádkozzunk, hogy a jó győzedelmeskedjen mindenekben. Szeressünk! Ő ebben is segít!

Hétfő

Jobb az igaz úton szerzett kevés, mint a törvénytelenül szerzett nagy jövedelem. Péld 16,8 (Lk 3,13; 1Kir 3,5–15; ApCsel 2,42–47) Sokszor látjuk környezetünkben, hogy bizonyos személyek mekkora vagyont halmoztak fel, kicsoda kastélyban élnek, kicsoda elegáns kocsival száguldanak, s néha bizony elfog bennünket az irigység, hogy egyeseknek milyen jó dolguk van, s úgy tűnik, nem is dolgoznak. Kergessük el rossz gondolatainkat, és arra figyeljünk, hogy minket mennyi mindennel áldott meg az Úr. Nap mint nap megtapasztaljuk bőkezűségét, gondoskodását. Dicsérjük Istent, köszönjük meg jótéteményeit! Ne irigykedjünk, elégedjünk meg azzal, amit kaptunk!

Kedd

Az Úr türelmes hozzátok, mert nem azt akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen. 2Pt 3,9 (JSir 3,22; 2Móz 17,8–13; ApCsel 3,1–10) Isten még mindig türelmes és vár. Bűneink miatt már rég elveszítettünk volna, de ő irgalmas, és megbocsát, ha bevalljuk neki vétkeinket. Szeretne örök élettel megajándékozni minket, ezért kaptunk kegyelmi időt. Ezáltal lehetőségünk van arra, hogy igazán, teljes szívből megtérjünk Istenhez, elhagyjuk régi életünket, megváltozzon a gondolkodásunk. Kövessük Krisztust, és örök életre jutunk!

Szerda

A süketet ne ócsárolj, a vak elé gáncsot ne vess! Félj Istenedtől! 3Móz 19,14 (Róm 14,19; Lk 11,1–4; ApCsel 3,11–26) Egyszer nagyon begyulladt a fülem, teljesen megsüketültem, azt éreztem, itt a vég. Úgy gondoltam, hogy az orvos sem tud rajtam segíteni, rettegtem a szurkálásától. Egy ismerősömtől hallottam, hogy Jézus ma is gyógyít, higgyek benne, térjek meg Istenhez. Ehhez az eseményhez köthető az én hitre jutásom, és nagyon hálás vagyok érte. Megtapasztaltam, milyen szomorú dolog az, ha valaki nem hallja a külvilág hangjait. Annak öröme is átéltem, hogy Jézus valóban gyógyít! Mi is Isten munkatársai lehetünk abban, hogy segítjük a beteget, kíséreljük a vakot az utcán, továbbadjuk az örömhírt. Jóságunkkal, előzékenységünkkel az Úr szeretetét közvetítjük a rászorulóknak. Ne nézzük le a gyengéket!

Csütörtök

Az Úr angyala őrt áll az istenfélők mellett, és megmenti őket. Zsolt 34,8 (ApCsel 1,11; Lk 24,44–49/50–53; ApCsel 1,3–4/5–7/8–11; Zsolt 47) Néhány éve csaknem közlekedési baleset áldozatai lettünk. Hátról majdnem belénk szállt egy teherautó, egy hajszálon múlt az életünk. Lehetetlen volt nem észrevenni, hogy Isten és az ő angyalai megmentettek minket. Tudnunk kell azt is, hogy nemcsak az ilyen látványos helyzetekben van ott az Úr és angyali serege, hanem életünk apróbb, segítségére szoruló pillanataiban is. Imádkozzunk a zsoldárokkal együtt, mert Isten minden bajunkból ki tud szabadítani! Bízunk benne!

Péntek

Ne féljétek az emberek gyalázkodásától, szitkozódásuktól ne rendüljétek meg! Ézs 51,7b (1Pt 3,16; Jn 18,33–38; ApCsel 4,1–12) Milyen gyakran felejtjük el, hogy féltőn szerető Istenünk van, s megijedünk minden apróbb baj miatt! Pedig sokszor figyelmeztet az Ige: *Ne félj!* Vigyázzunk, hogy ne veszítsük el az Úrba vetett bizodalunkat! Ő megígérte, hogy megsegít, gondot visel ránk, ne keredjen fölül bennünk a bizonytalanságérzés és kételkedés! Ha pedig Jézus nevéért szenvedünk üldöztetést, annak különösképpen örvendzünk! Higgyünk gondviselő, szerető Istenünkben! Ha megtapasztaltuk Isten jóságát, adjuk tovább az örömhírt másoknak, hogy erősödjenek, és hitre jussanak ezáltal!

Szombat

Az egész sokaság igyekezett őt megérinteni, mert erő áradt belőle, és mindenkit meggyógyított. Lk 6,19 (Jer 8,21–22; Ef 6,18–20/21–22/23–24; ApCsel 4,13–22) Jézus nemcsak tanító volt, hanem a legnagyobb orvos is. Mindenkit meggyógyított, aki hozzá ment! Krisztus érintése ma is gyógyít testet és lelket egyaránt! Ma is bízhatunk benne, mint a vérfolyásos asszony: abban a hitben érintsük meg a Mester ruhája szegélyét, hogy elmúlik a betegségünk! A Krisztusba vetett hit minden erősségénél nagyobb ajándék. Higgyünk a legnagyobb orvos ígéretében, hogy kigyógyulunk betegségeinkből, erőtlenségünkől!

■ JUHÁSNÉ SZABÓ ERZSÉBET

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 17-étől május 24-éig

VASÁRNAP

20.55 / Duna II. Autonómia
A nap vége (fekete-fehér svéd filmdráma, 1957) (87')
Ingmar Bergman filmje tanulmány az egyedüllétről, a szeretet hiányáról, az elmúlás miatt érzett szorongásról. A hetvennyolc éves Isak Borg orvosprofesszor menyével együtt autón indul Lundba doktorként avatásának ötvenéves jubileumára. Útja során álom- és emléképekben szembesül ifjúkora egyes részleteivel, és a nap végére ráébred élete idáig nem firtatott értelmére.

CSÜTÖRTÖK

7.10 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó) (25')
14.35 / Kossuth rádió
Tér-idő
Túl az Óperencián... – Kaland és utazás tegnap és ma
15.25 / Duna Tv
Az utolsó kántortanító (magyar dokumentumfilm, 2004) (45')
17.30 / PAX
Örökké élet, örök élet (ismeretterjesztő film) (40')
19.35 / Bartók rádió
Az MR szimfonikus zenekarának hangversenye
Paganini: h-moll hegedűverseny, Mahler: Dal a Földről (szimfónia)
23.45 / Duna Tv
Aranykapu (francia–olasz filmdráma, 2006) (113')

HÉTFŐ

11.30 / Tv2
Tangó és tulipán (olasz–svájci romantikus vígjáték, 2000) (112')
12.05 / Bartók rádió
A Budapesti Fesztiválzenekar hangversenye
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház felőrája
14.45 / Duna Tv
Csupa nyálánkság (francia–kanadai ismeretterjesztő filmsorozat, 1999) (48')
Édes ünnepek
16.40 / PAX
Luther Omnibusz 2005 (57')
A Zákus Médiacentrum műsora
21.25 / Duna Tv
Kéme a porfészekben (magyar dokumentumfilm, 2009) (51')

PÉNTEK

07.55 / Duna Tv
Aranyszarvas – Magyar századok (művelődéstörténeti magazin, 2009) (56')
13.25 / Kossuth rádió
Legkedvesebb verseiből válogat: Törőcsik Mari
17.20 / PAX
Invocatio Musicalis. Zsoltár- és koralfeldolgozások
19.30 / m2
Református egység
21.00 / Duna Tv
Nagytratórok (francia vígjáték, 2006) (86')
21.05 / Bartók rádió
Hang-fogó Liszt: fantázia és fuga a B-A-C-H témára
Berlioz: Rekvium
22.00 / m2
Az osztály (észti filmdráma, 2007) (98')

KEDD

9.00 / Duna Tv
Vadvirágos patika (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (29')
Május
12.05 / Bartók rádió
Dvořák-maraton
Az Angelica leánykar és az Óbudai Danubia Zenekar hangversenye
17.35 / PAX
Kitöltött úr (portréfilm) (33')
Szita István evangélikus lelkész
19.20 / PAX
Fény előttem, fény utánam (magyar dokumentumfilm) (30')
Türmezei Erzsébet portréja
21.10 / Duna Tv
Visszaszámlálás (fekete-fehér magyar játékfilm, 1986) (99')

SZOMBAT

13.05 / Kossuth rádió
Kabaréklub Egerből
13.20 / Duna Tv
A fűzfa és a szél (iráni–japán filmdráma, 1999) (78')
13.45 / m2
Az Árpád-kor templomai (magyar dokumentumfilm sorozat, 1999)
Rábatöltés
18.34 / M. Katolikus Rádió
Versenyképes-e a jó pásztor? Vezetői eszmények a Bibliában és napjainkban
19.35 / Bartók rádió
Weber: A bűvös vadász (háromfelvonásos opera)
20.00 / Duna Tv
Házasságkövetítő (olasz vígjáték, 2006) (92')
22.10 / m1
Bolse vita (magyar filmdráma, 1996) (97')

SZERDA

8.40 / Duna Tv
Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20')
A balatonfüredi katolikus kerektemplom
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bízunk eleitől fogva...”
A református egyház félórása
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonalok
Györfi Sándor szobrász
14.35 / Duna Tv
Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában (olasz ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (37')
Valdoricában
21.00 / Duna Tv
A Pamír tragédiája (német filmdráma, 2006) (89') 1. rész

VASÁRNAP

8.30 / Civil Rádió
Evangélikus félóra. Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból. Igét hirdet Bölcskei Gusztáv püspök.
11.20 / m1
Evangélikus templomok
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó) (26')
15.05 / Bartók rádió
Jubilate Deo. Évszázadok egyházi muzsikája
15.34 / M. Katolikus Rádió
Gregorián énekek
18.55 / m1
Magyarország története (25')
A magyar szentek évszázada
21.20 / Duna Tv
Szerzők (norvég filmdráma, 2006) (103')

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu. Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Rovatvezetők: Ecseédi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Köhádi Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató. Árúsítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zárt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

